

KARENSSISANOMAT

3/92

TYÖTTÖMIEN VALTAKUNNALLINEN YHTEISTYÖJÄRJESTÖ

Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön suhteet ammatityhdistysliikkeeseen ovat kehittyneet syksyn kuluessa. Kuvassa työttömien yhdistyksen ay-jaoston puheenjohtaja Seppo Vainio ja Kumi- ja Nahkatyöväen Liiton Viljo Ikonen vetailevat laskelmiaan työttömyysturvaa uhkaavista heikennyksistä.

Työttömät ovat seuraavan Yhteisvastuukeräyksen yksi avustuskohde. TVY:n puheenjohtaja Heikki Haapalan mukaan keräystuotto tuo tuntuva starttirahan työttömien toimintaan.

Työttömien toiminta on laajentunut ja monipuolistunut syksyn mitaan. Uusia työttömien yhdistyksiä ja toimikuntia perustetaan viikoittain eri puolille maata. Kuvassa turkulaiset työttömät Vilho Keski- ja Keijo Lahtikoski Työttömän Pysäkin ovelta.

Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön edustaja, Terttu Lehtiaho, osallistui tarkkailijana työttömien Euroopan konferenssiin lokakuun puolivälissä.

Muutama sananen kansanedustajille

SIVU 2

Työttömien järjestön ja ay-liikkeen suhteet tiivistyneet

SIVU 3

Työttömät vetoavat kansanedustajiin ja ay-liikkeeseen

SIVU 4-5

Työttömyysturvaa uhkaavat pahat leikkaukset

SIVU 5

TVY:n edustaja mukana työttömien Euroopan konferenssissa

SIVU 6

Työttömät toimivat

SIVUT 9-15

Muutama sananen kansanedustajille

Ensi vuonna potkitaan 100.000 työttöntä pysyvästi työelämän ulkopuolelle, mikäli eduskunta romuttaa työllisyyslain hallituksen esityksen mukaisesti. Samalla vietäisiin työttömiltä perustuslaissa vahvistettu työnoikeus.

Työllisyyslaki on turvannut sen, ettei kenenkään ole tarvinnut olla kohtuuttoman kauan työttömänä. Laki on velvoittanut valtion ja kunnat järjestämään työtä viimeistään vuoden työttömyyden jälkeen.

Juuri nämä velvoitettyt aiotaan lopettaa. Se olisi katastrofi niille työttömille, joiden on nykyisin mahdollista saada työtä vapailta työmarkkinoilta iän, ammattitaidon, alentuneen työkyvyn, kotipaikan tai muun syyn vuoksi. Suuri osa heistä menettäisi loppuikänsä mahdollisuuden saada työtä.

Työllisyyslain ansiota on ollut, että pitkäaikaistyöttömien määrä on Suomessa pysynyt hyvin alhaisena muihin Euroopan maihin verrattuna. Vielä pari vuotta sitten heitä oli vain 2.000. Määrä saattaa nousta seuraavana kahtena vuonna peräti 200.000:een. Seuraukset olisivat erittäin kielteiset ihmisten elämässä ja koko yhteiskunnassa.

Kansanedustajat ovat nyt täysin tietoisia, mitä työllisyyslain romuttaminen saa aikaan. Kukaan heistä ei voi välttää omakohtaista vastuuta seurauksista. Ne ovat erityisen kohtalokkaita sen vuoksi, että valtiovalta omilla toimillaan pahentaa suurtyöttömyyttä.

***

Joka kerta, kun pankeille annetaan lisää miljardeja, hallitus toteuttaa uusia "säätötoimia". Niillä vähennetään väkeä julkiselta sektorilta. Tehdään lisää työttömiä. Pitää maksaa lisää työttömyysturvaa, vähenevät verotulot. Syntyy vajetta budjettiin. Miten se korvataan? Tekemällä uusia "säätötoimia". Ne lisäävät taas työttömyyttä ja työttömyysturvamenoja, vähentävät verotuloja. Josta taas seuraa jne. Kierre jatkuu.

Aina, kun tulee lisää työttömiä tai leikataan muuten kansan ostovoimaa, tuotteet eivät mene kaupaksi, pitää vähentää väkeä kaupasta ja palveluista ja sitten tuotannosta. Taas tulee lisää työttömiä ja työttömyysturvamenoja, vähenevät verotulot, nyt vähenevät myös valtion saamat työnantajamaksut. Ja taas pitää hallituksen logiikan mukaan säästää, josta taas seuraa jne. jne. - niin kauan, kunnes kiihtyvä syöksykierre vie umpikujaan.

Tämä kaikki on ministeri Viinaseen mukaan ainoa mahdollisuus. Kun näytti siltä, että tähän kaikki alistuvat, laati TVY kesällä oman työllisyysohjelman. Siinä osoitettiin 300.000 työ- ja koulutuspaikkaa ja niille rahoitus. Tarkoituksemme oli panna seisova vesi liikkeelle - vaatia muitakin etsimään keinoja tilanteen parantamiseksi.

Näin myös tapahtui. Monilla tahoilla laadittiin omia työllistämishelmia. Lopulta pääministerin kansi Relanderin ohjelmatekoon. Ja löysihän Relanderin mahdollisuudet 200.000:een työ- ja koulutuspaikkaan. Kuitenkin hallitus jatkaa työttömyyttä pahentavaa linjaansa. Relanderin esityksistä se huomioi vain koulutuksen. Sekin aiotaan rahoittaa heikentämällä työttömyysturvaa.

Eduskunta on työllisyysuden hoidossakin temppeleinharjalla. Se päättää asioista ensi vuoden budjetissa. Arvoisat kansanedustajat, TVY:n työllisyysohjelma on käytettävissänne!

***

Kaiken huipuksi työttömät aiotaan ryövätä puille paljaille. Hallitus esittää 1.1.1993 voimaan astuviksi niin suuren määrän työttömyysturvan heikennyksiä, että sitä on vaikea todeksi uskoa. Eivätkö ministerit lainkaan tajua, kuinka mitätön on työttömien nykyinenkin toimeentulo?

Varsinaisessa budjettikirjassa näitä heikennyksiä on lähes 4 000 miljoonaa markkaa. Jotta kaikki se saadaan meiltä ryöstetyksi, pitää kansanedustajien hyväksyä yli kymmenen lakimuutosta. Siinäpä heille mielekästä "työtä" ja napinpainamista.

Mutta nämäkään eivät riittäneet hallitukselle. Se esittää lisäksi, että kassa-avustuksia leikataan 130 päivän jälkeen 20 % ja että kassa-avustus viedään kokonaan 400 päivän jälkeen (laskettuna neljän vuoden aikana). Monet työttömät putoavat kokonaan työttömyysturvan ulkopuolelle samalla kun he menettävät perustuslaissa säädetyn oikeuden työhön.

Tämä on tilanne 4.11.1992. Muuttuuko se siihen mennessä, kun kansanedustajat budjetin yhteydessä ratkaisevat myös työttömyysturvan tason. Kestääkö heidän kantinsa kaiken tämän: lisätä rajusti työttömyyttä - poistaa perustuslain turvama työnoikeus - viedä suuri osa työttömyysturvasta.

Haluunpa nähdä, eikä mihinkään näistä tarvita edes perustuslain säätämisyjärjestystä. Siinä tapauksessa joutuisi oppositiokin ratkaisijan rooliin, se kun pystyisi estämään sellaiset lakimuutokset.

Heikki Haapala

Kotimaan työttömät toiseksi Yhteisvastuukeräyksen ajankohtaiskohteeksi

Vuoden 1993 Yhteisvastuukeräyksen ajankohtaiskohteeksi on valittu entisen Jugoslavian kriisin uhrit ja kotimaan työttömät. Apu entisen Jugoslavian alueille toimitetaan Kirkon ulkomaanavun kautta ja työttömien henkiseen ja aineelliseen auttamiseen Työttömien Valtakunnalliselle Yhteistoimintajärjestölle. Ajankohtaiskohteen osuus jaetaan tasan näiden kahden avuntarvitsijan välillä.

Sodan tuhot entisen Jugoslavian alueella ovat valtavat ja talven tullen tilanne pahenee entisestään. Huomattava osa väestöstä on nälkä- ja paleltumisuhan alaisina. Välttämättä puute on ruuasta ja polttoaineesta. Kirkon ulkomaanavulla on monia luotettavia kanavia avun toimittamiseksi entiseen Jugoslaviaan. Keräysvaroilla toimitetaan elintarvikkeita ja osallistutaan pakolaisten auttamiseen sekä Unkarin puolella että entisen Jugoslavian alueella.

Puolet ajankohtaiskohteeseen varatusta osuudesta annetaan Työttömien Valtakunnalliselle Yhteistoimintajärjestölle. Järjestöllä on toiminnallisia yhteyksiä lähes sadalle paikkakunnalle, järjestäytyneitä työttömien toimikuntia on 35:llä paikkakunnalla ja omat toimitilat 15:llä paikkakunnalla. Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö käyttää yhteisvastuuvarat työttömien henkiseen ja aineelliseen auttamiseen. Järjestö on järjestänyt mm. soppatykkioperaation, jonka aikana työttömille tarjottiin noin 5 000 lautasellista hernekeittoa. Järjestön puheenjohtajan Heikki Haapalan mukaan taloudellinen hätä monien työttömien keskuudessa on tällä hetkellä niin suuri, että jokapäiväisen ateriankin hankkiminen on ongelma.

Ajankohtaiskohteen osuus Yhteisvastuukeräyksen tuotosta on 10 %. Pääosa (65 %) keräystuotosta käytetään kehitysapuun vii-

dessä Afrikan maassa: Angolassa, Kamerunissa, Liberian, Malawissa ja Zimbabvessa. Erityisenä teemana on Afrikan naiset. 15 % keräystuotosta käytetään kotimaiseen erityiskohteeseen, joka ensi vuonna on mielenterveysystyö ja erityisesti mielenterveyspotilaiden omaiset. Loput 10 % annetaan hiippakunnalliseen diakoniamin. Ulkomainen ja kotimainen keräyskohde määriteltiin aiemmin syksyllä. Vuoden 1992 keräystulos oli 22,4 miljoonaa markkaa.

Yhteisvastuukeräyksen järjestää Suomen Kirkon Seurakuntatoiminnan Keskusliitto, jonka hallitus päätti ajankohtaiskohteesta 19.11. Kirkkohallitus vahvistaa päätöksen joulukuussa. Keräyksen suojelija, tasavallan presidentti Mauno Koivisto, avaa vuoden 1993 Yhteisvastuukeräyksen 7.2.1993.

Työttömien puheenjohtaja Heikki Haapala:

"Yhteisvastuukeräyksen tuotto lisää ratkaisevasti työttömien voimavaroja"

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY - on pääsemässä Suomen kirkon Yhteisvastuukeräyksen yhdeksi kohteeksi. Työttömien järjestöjen kannalta myönteisen päätöksen on osaltaan tehnyt jo keräyksen toteuttavan Suomen Kirkon Seurakuntatoiminnan Keskusliiton hallitus. Kirkkohallituksen vahvistettavaksi hanke menee joulukuun alkupuolella.

Kyseessä on noin miljoonan markan suuruinen avustussumma, joka työttömien valtakunnallisen järjestön kautta kanavoitaisiin viidelletoista rekisteröityneelle jäsenjärjestölle eripuolille Suomea.

- Tämä on ratkaisevan suuri voimavarojen lisäys työttömien toimintaan, ilmaisee tyytyväisyytensä Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön puheenjohtaja Heikki Haapala.

Heikki Haapala luonnehtii Yhteisvastuukeräyksen tuomaa avustusta starttirahaksi, jonka avulla työttömien omaa toimintaa voidaan laajentaa, monipuolistaa ja vakiinnuttaa. Esimerkin hän ottaa Kotkasta, jossa työttömyys on keskimääräistä rajumpaa ja yhä lisääntymässä. Kotkassa työttömien henkireikäni toimii työttömien toimisto, työpaja ja kirpputori taloudellisesti hyvin vaatimattomissa puitteissa.

- Aivan kipeästi hekin tarvitsevat avustusta toimintansa laajentamiseen. Heikki Haapalan näemyksen mukaan työttömien toi-

minta voidaan nyt kirkon avustuksen turvin saattaa sellaiseen mittaan, että se jatkossa kykenee rahoittamaan omalla toiminnallaan.

- Vaikka tukea voidaan kohdistaa nyt vain viidelletoista paikkakunnalle, näiden paikkakuntien voimistuva toiminta heijastuu koko maahan.

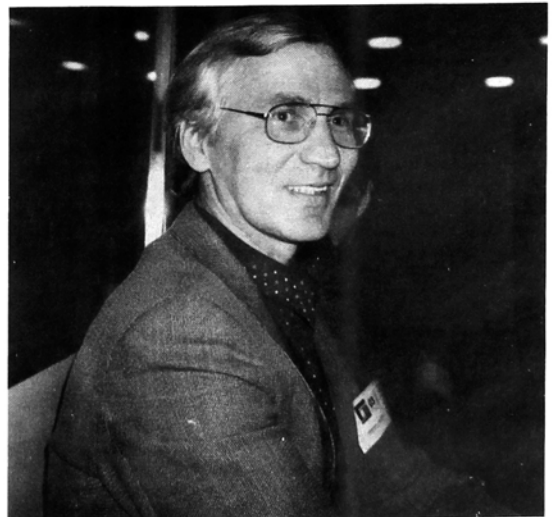
Työttömyyden jatkuessa ja työttömien määrän kasvaessa, maahan perustetaan jatkuvasti uusia työttömien toimintapisteitä.

Yhteisvastuukeräyksen avustuksella voimistuneet yhdistykset auttavat puolestaan alueensa pienempiä yhteisöjä voimistumaan ja uusia toiminnan alkuun.

- Tällaisen keräyksen kohteeksi tuleminen merkitsee myös suurta henkistä tukea työttömille, Heikki Haapala muistuttaa.

- Toivonkin työttömien itsensä olevan aloitteellisesti mukana yhteisvastuukeräyksessä ja antavan oman panoksensa sen onnistumiseksi.

jatkuu siv. 7

Heikki Haapala uskoo myös työttömien itsensä vaikuttavan aktiivisesti Yhteisvastuukeräyksen onnistumiseen.

STTK:n puheenjohtaja Esa Swanljung

Työttömyyden turva ei ole kauppatavaraa

AY-liikkeen vuosia rakentamaa työttömyysajan turvaa uhkaa romuttaminen. Maan hallitus on pyrkinyt todistelemaan, että meillä ei olisi varaa nykyiseen työttömyysturvaamme. Keskustelun arvosalttö on ollut masentava. Ollaanhan nyt ensimmäistä kertaa vuosikausiin jouduttu tilanteeseen, jossa vaivalla rakennettuun työttömyysturvaan on ollut pakko turvautua - työttömiä kun on keskuudessamme 400 000, jopa lähes 600 000; riippuen siitä, kuinka työttömyysluvut lasketaan ja ketkä työttömiksi tilastoissa luokitellaan.

Tulopoliittiset neuvottelut ovat

TVY:n ammattiyhdistysjaoston edustajat tavanneet keskusjärjestöjohtajia

Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön TVY:n AY-jaosto perustettiin syyskuun 25. päivänä Porissa pidetyssä hallituksen kokouksessa. Jaoston puheenjohtajaksi valittiin Seppo Vainio, varapuheenjohtajaksi Reijo Mäkinen, sihteeriksi Erkki Moisio, jäseniksi Terttu Lehtiaho ja Marita Roivas.

TVY:n toimintaan ottavat aktiivisesti osaa kaikkien kolmen keskusjärjestön liittoja edustavat työttömät. AY-jaoston edustajat ovat tavanneet keskusjärjestöjen johtohenkilöitä, tapaamisissa on kerrottu TVY:n toiminnasta ja ta-

voiteista. Keskusteluissa on annettu tuki työttömien omaehtoiselle toiminnalle ja näytetty vihereitä valoa yhteistyön eri muotojen kehittämiseksi.

Yhteistyö monien liittojen kanssa on edennyt jo puheita pidemmälle, muunmuassa Metalliliiton ja Rakennusliiton tuki lehdellemme Karensisanimille on ollut merkittävä sen ilmestymisen takaamiseksi.

TVY:n osastojen ja SAK:n paikallisjärjestöjen ja ammattiosastojen kesken yhteistoiminta on jo nyt tuonut näkyviä tuloksia. Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin, toi-

tätä kirjoitettaessa parhaillaan käynnissä. Koko palkansaajien rintama on tiivis ja yksimielinen: työttömyysturva on neuvottelujen keskeinen sisältö.

Palkankorotuksista ei juurikaan haaveilla.

Hallituksen halu maksattaa nykyistä suurempi osa työttömyyden kustannuksista AY-liikkeen työttömyyskassoilla on vakava yritys romuttaa koko nykyinen työttömyyskorvausjärjestelmä. AY-liikkeen jäsenet ovat itse maksaneet jäsenmaksuina itselleen "vakuutuksen" saada mahdollisen työttömyyden kohdatessa omiin ansioihinsa suhteutettua työttömyyspäivärahaa. Tämä oikeus ollaan ottamassa pois tekemällä AY-liikkeen työttömyyskassojen toiminta taloudellisesti mahdottomaksi.

AY-liikkeelle kysymys on enemmän kuin tärkeä. Jäsenkunnalle annetut lupaukset on pidettävä. Se on koko tulevan toimintamme perusta. Ilman AY-liikkeeseen luottavaa jäsenistöä ei ole myöskään AY-liikettä.

Siksi tulopoliittisten neuvottelujen keskeisin kysymys on kysymys työttömyysturvasta. Kun on sovittu, että työtön saa ansioonsa suhteutettua työttömyyspäivärahaa, niin hänen on sitä myös saatava. Varsinkin nyt kun työ-, tai paremminkin työttömyysmarkkinoilla, on tosi kysymyksessä. Työttömyys ei yhteiskunnallisena eikä rakenteellisena ongelmana ole ratkaistavissa tänään - eikä huomenna. Koko suomalaista yhteiskuntaa ravistelee yleiseurooppalainen rakennemuutos. Vanhat ammatit häviävät, mutta onneksi tilalle syntyy uusia.

AY-liikkeen on kyettävä olemaan mukana tässäkin muutosprosessissa. Vaikeita aikoja seuraavat aina helpommat ajat. Tämä vanha totuus on syytä muistaa myös "vastapuoltemme" neuvotteluryhmissä. Nyt kylvetty epäsovun ja epäluottamuksen siemen itää vakavat seuraukset koko suomalaisen työelämään. Vielä mieltään korvaamatonta ei ole tapahtunut - mutta on tapahtumassa. AY-liike on valmis vastaamaan huutoonsa - joko sovinnollisesti tai muilla tarpeellisina pitämälään keinoilla.

mintakenttä on todella laaja ja työttömien auttamiseksi kaikki voimat on koottava.

TVY:n viralliset AY-suhteet hoidetaan jaoston välityksellä. Toiminnassamme lähdenne sitoutumattomuuden periaatteesta, varaamme aina itsellemme mahdollisuuden rakentavaan arvosteluun. Uskomme, että laajapohjaisen kansalaisjärjestöluonteemme edellyttävät periaatteemme tulevat ymmärretyiksi.

Seppo Vainio
AY-jaoston puheenjohtaja

SAK:n puheenjohtaja Lauri Ihalainen

On kyse oikeudentunnosta

Tämän tulokierroksen suuri kysymys on koko ajan ollut, huolehtii Suomi työttömistään myös laman keskellä. Ammattiyhdistysliike on omilla kannanotoillaan ja toimintavalmiudellaan selvästi osoittanut, että se muistaa työttömät jäsenensä.

Hallituksen yritykset leikata työttömyysturvaa ovat pelottavia. Ne kertovat, etteivät ministerit tunne työttömien olosuhteita, eivätkä sitä hätää, jonka jokainen työtön tai lomautettu yksin taloudellisesti kokee.

Työttömät joutuvat joka tapauksessa kärsimään työttömyydestään palkkatulojen menetyksenä. Ei ole oikein, että sen jälkeen vielä leikattaisiin työttömyyspäivärahoja 130:n työttömyyspäivän jälkeen viidenneksellä ja laskettaisiin kassapäivärahojen enimmäismäärä 400:aan.

Työttömyysturvassa on kysymys isosta asiasta satojen tuhansien tavallisten perheiden kannalta. Hallituksen kaikkien heikennysten toteuttaminen tarkoittaisi sitä, että 8.000 markkaa tienaava

metallityöläinen tai pankkitoimihenkilö, joka ensi vuoden alusta jää pidempään työttömäksi, menettäisi työttömyysturvastaan yhteensä 25.000 markkaa!

Palkansaajajärjestöt ovat esittäneet vaihtoehtoisia säästökohteita hallitukselle yli 3 miljardia markkaa. Tällä listalla on muunmuassa maatalouden vientituen lopetus, pankkituen karsiminen ja pankkien omistajien vastuun lisääminen, luopuminen väliportaan hallintokokeiluista. On siis kyse arvoalinnoista!

Palkansaajat toivovat hallituksen kanssa sovinnollista ratkaisua. SAK on kuitenkin tehnyt selvät päätökset, että tarvittaessa puolustamme työttömien jäsenemme asiaa myös järjestöllisin toimin. Jos meidät siihen pakotetaan. Jos tällaista voimaa meillä ei olisi, ei meitä myöskään kuunneltaisi.

Nyt on tärkeää, että hallitukselle ja poliittisille päättäjille välitytty suoraan myös työttömien oma viesti!

Taistelun kansalaisen työn oikeuden puolesta ja työttömyysturvan heikennyksiä vastaan on leimannut Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön – TVY syksyä. Kuvassa eduskuntaryhmien edustajat, kansanedustajat Hannu Kemppainen (kesk), Jukka Roos (sd), Kari Häkämies (kok), Eila Rimmi (vas), Henrik Lax (ruots), Eero Paloheimo (vihr.), Heikki Riijjärvi (smp) ja Tuulikki Ukkola (lib) ottavat vastaan työttömien lähetystön.

Lainsäädäntövaltaa käyttävät kansanedustajat ovat työttömien viimeinen turva, totesi työttömien järjestön puheenjohtaja Heikki Haapala. Hän epäili useiden kansanedustajien olevan aivan liian heikosti selvillä seurauksista, joita työllisyyslain murentaminen toisi tullessaan: pitkäaikaistyöttömyydestä tulisi maallemme kallis ja hallitsematon ongelma.

■ Suomen perustuslain kuudes pykälä: "...Kansalaisen työvoima on valtakunnan erikoisessa suojeluksessa. Valtiovallan asiana on tarvittaessa järjestää Suomen kansalaiselle mahdollisuus tehdä työtä, mikäli laissa ei ole toisin määrätty". (28.7.1972/592)

■ Työllisyyslain ensimmäinen pykälä: "Tämän lain tarkoituksena on järjestää Suomen kansalaiselle mahdollisuus tehdä työtä". (13.3.1987/275)

■ Näitä kansalaisen työn oikeutta suojaavia lakeja on kuluvana vuonna ryhdytty murentamaan. Jos kansalaisen työvoima ei enää tarvitse perustuslain suojaa, miksi sitä tarvitsisi kansalaisen omaisuuskseen?

■ Jos voimassa olevan työllisyyslain rikkojia ei saateta edesvastuuseen, niin miksi vielä jahdataan pankkiryöstäjiä?

■ Miksi lakeja ei tarvitse noudattaa työttömien osalta? Miksi tässä maassa on 400 000 työtöntä, vaikka heitä ei lain velvoitteiden mukaan pitäisi olla?

Virallisen vastakkainseisokulun jälkeen kansanedustajilla Eila Rimmi, Jukka Roos, Heikki Riijjärvi ja Tuulikki Ukkola riitti mielenkiintoa jatkaa epävirallista keskustelua työttömien edustajien kanssa. Kuvassa Tuulikki Ukkola ja Seppo Vainio Tampereen seudun työttömistä syventyneenä ajatustenvaihtoon.

Kansanedustajat nyt työttömien viimeinen turva...

■ Sillä he voivat estää kansalaisen työn oikeuden turvaavan lainsäädännön murentamisen.

■ Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö – TVY – on vedonnut sekä kansanedustajiin että ammattiyhdistysliikkeeseen, jotta työllisyyslakia ja työttömyysturvaa ei enempää vesitettäisi.

■ Lähiviikkoina saamme nähdä, miten kansanedustajat puolustavat työttömiä kansalaisia – vai ovatko hekin muuttumassa markkina- ja kasinoedustajiksi.

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö – TVY ry. – vetoaa ay-liikkeeseen, kansanedustajiin ja kaikkiin yhteiskuntamme tulevaisuudesta huolta kantaviin tahoihin:

Työllisyyslain heikentäminen on estettävä valtion ja kuntien työllistämismenon tulon säilyttämiseksi työllisyyslaissa

Työttömän kannalta ei ole yhädenkään, miten työllisyysvarojen kohdennetaan: harkinnanvaraisesti vai nykyisen työllisyyslain

mukaisesti lakisääteisesti huomioiden perustuslakiin kirjattu kansalaisten oikeus työhön.

Jos työllisyyslakiin kirjatuista perustuslakiin nojaavista yhteiskunnan työllistämismenon poistetaan, se merkitsee erittäin suuren työttömien joukon heittämistä pysyvästi – jopa loppuun saakka – työelämän ulkopuolelle.

Nykyinen työllisyyslaki on turvannut puutteistaan huolimatta sen, ettei kenenkään tarvitse olla kohtuuttoman kauan työttömänä.

Jos laissa asetetut velvoitteet valtiolle ja kunnille poistetaan, se merkitsee lopullista syrjäytymistä ikääntyneille, tietyillä alueilla asuville, tietyillä ammattialoilla toimiville sekä niille, joiden työkyky on alentunut.

Työllisyyslain sisältämän työllistämismenon ansiosta yhteiskuntamme on toistaiseksi säästynyt suurelta pitkäaikaistyöttömien määrältä – ja maamme on voitu kutsua hyvinvointivaltioksi. Työllistämismenon

poistamisen on laskettu nostavan pitkäaikaistyöttömien määrän jopa 100.000:en jo ensi keväänä! Entä seuraavana keväänä? Miten selviytyvät perheet, lapset? Kuka heistä vastaa ja millä hinnalla?

Työllisyyslaissa yksilöity kansalaiselle suotu oikeus työhön koskee nyt ja tulevaisuudessa suuren kansanosan elämän keskeisintä perustaa: taloutta, arvoa maailmaa ja koko kulttuurirympäristöä. Lain enempi heikentäminen johtaisi niin yksilöiden kuin

yhteiskunnankin kannalta hallitsemattomiin seurauksiin.

Maamme perustuslait on laadittu riippumattoman ja täysivaltaisen valtion suvereenien kansalaisten ajatellen. Oikeus työhön on koettu yhdeksi niistä keskeisistä perusoikeuksista, joiden turvin kansalainen voi toteuttaa täysivaltaisuuttaan. Eduskunnan pe-

jatkuu seur. siv.

(jatkoa edelliseltä sivulta)

rustuslakivaliokunta on korostanut, että tämä oikeus "omaa erityisen pysyvyyden ja velvoittavuuden". Miksi se ei pitäisi tännäänkin?

Työ ja siitä saatava normaali toimeentulo ovat edelleen keskeinen osa aikuisen kansalaisen suvereeniuutta, oman elämän hallintaa. Mitä siis on ajateltava valtiosta, joka ehdoin tahdoin haluaa murtaa kansalaistensa itsenäisyyden ja saattaa hänet anelemaan sosiaalilukulta sellaista, joka hänen – ainakin vielä toistaiseksi vallitsevan oikeus- ja moraalikäsityksen mukaan – tulisi ansaita työllään? Halutaanko maahamme väenväiksin luoda pitkäaikais-työttömien kurja joukko, B-kansalaiset, vailla tulevaisuutta? Kuka sitä haluaa ja miksi? Missä ovat tällaista kehitystä vastustavat voimat? Mielestämme ay-liikkeen ja kansanedustajien velvollisuus on nousta puolustamaan kansalais- ja ihmisoikeuksia.

Jos perustuslait alennetaan sudannelaiksi, kuten nyt pyritään työllisyyttä koskevan perustuslain 6. pykälän osalta tekemään, voiko kohta kukaan olla varma muistakaan perustuslain takaa-omista oikeuksista? Yhteiskunta, jossa perustuslaki lakkaa olemasta periaatteellinen kysymys, ei toimi.

Myös tapa, jolla työllisyyslakia on ryhdytty heikentämään, kertoo miten vähän lainsäätäjät kansalaisia kunnioittavat. Kun voimassa ollut työllisyyslakia noin vuosi sitten ensimmäistä kertaa murennettiin poistamalla siitä toistuvaistyöttömien työnoikeus, muutosta ei eduskunnan enemmistön mielestä tarvinnut säätää perustuslain säätämisyksityksessä. Aiotaanko nyt sortua niin alas, että koko perustuslakiin nojaava työllisyyslaki romutetaan yksinkertaisella enemmistöllä? Missä on se paljon puhuttu työttömien perusturva – huolehtivatko kansanedustajat siitä?

Työttömien mielestä kansanedustajien tulisi käyttää valtaansa työllisyyslain parantamiseksi niin, että se yhä paremmin vastaisi perustuslain henkeä kansalaisten oikeudesta työhön. Vähintäänkin työllisyyslaki tulisi palauttaa 1.1.1988. voimaan astuneeseen muotoonsa. Kansantalo-odellamme ei kerta kaikkiaan ole varaa pitää puolta miljoonaa kansalaista aineellisesti ja henkisesti tuottamattomina.

Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön kanta on, että lamasta ja työttömyydestä päästään irti vain työtä tekemällä. Omassa elvytysohjelmassaan (Työllisyysohjelma 1992) TVY esittää 300.000 työ- ja koulutuspaikkaa ja näille rahoituksen. Työllisyysohjelma on perusteellinen ja perusteltu vaihtoehto hallituksen linjalle. Se on myös tehokas

väline alentaa työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia – alentamalla työttömyyttä.

Vetoamme voimakkaasti SAK:n päättäviin eliniini, että ne tekisivät kaikkensa estääkseen perustuslain vastaiset työllisyyslain heikennykset.

Perusturvaa leikataan - ja rajusti

Oikeudenmukaisuus on tästä hommasta kaukana, varsinkin kun muistetaan, että kaikki rahat menevät pankkien pohjattomaan sakkiiin.

Jotta tuo valtava summa saadaan työttömiltä ryövätyksi, pitää eduskunnan tehdä yli kymmenen lakimuutosta. Siinä riittää kansanedustajilla napinpainamista EY-direktiivin lomassa. Mahtavatko kaikki olla alkuunkaan perillä, mitä kaikkea tuhoa näistä ratkaisuista seuraa satojen tuhansien työttömien elämään?

Tilanne on nyt sellainen, että hallitus esittää huononnusten voimaansaattamista jo 1.1.1993 alkaen. Hallitus aikoo ajaa ne läpi eduskunnassa yksinkertaisella enemmistöllä.

Kysymys on perusturvasta

Aho-Viinanen-Kanerva-Huuh-tanen ja kumppanit väittävät, että työttömien perusturvaan ei kajo-ta. Mitä muuta työttömyysturva kuin perusturva? Sitä on myös ansiosidonnainen päiväraha, joka on palkansaajien lakisääteinen perusturva.

Työssä oleva on rakentanut elämänsä perustan työansioilleen, usein pitkäaikaisen ja pysyväksi luullun työsuhteen aikana. Kun työ menetetään, hänelle ei jää muuta tuloa kuin työttömyyspäiväraha. Se on aina työttömän näkökulmasta perusturva, myös ansiosidonnaisen päivärahan osalta. Sen leikkaamista eivät kiistä ministeritkään.

Mutta ministerien kielenkäytössä työttömien perusturva onkin vain Kelan maksama peruspäiväraha. Ministerit tarkoittavat puheillaan sitä, että perusturva ei heikennetä peruspäivärahan osalta. Mutta sekin on karkea valhe.

Jos esimerkiksi ensi kertaa työmarkkinoille tulevan karenssi pidennetään kuudesta viikosta kolmeen kuukauteen, hän menettää nykyisen oikeutensa peruspäivärahaan tuolta pidennyksen ajalta. Eikö se heikennä nykyistä perus-

■ Hallituksen työttömille langettama lasku kasvaa melkein viikoittain ja nousee jo lähes 4 000 miljoonaan markkaan. Paljon puhuttu suurituloisilta perittävä laina on vain murto-osa tästä summasta - ja sekin maksetaan takaisin toisin kuin työttömille.

turvaa? Samoin monet muut oheisessa taulukossa olevat heikennykset kohdistuvat myös peruspäivärahan saajiin.

Perusturva heikentää myös

elinkustannusten kallistuminen, ellei päivärahoja koroteta vastavasti. Tietysti: työtön saa päivärahallaan entistä vähemmän tarvitsemiaan hyödykkeitä.

Työttömyysturvan leikkaukset yli 20 prosenttia

Taulukossamme on lueteltu hallituksen esittämät työttömyysturvan heikennykset ja niiden vaikutukset työttömille. Julkisuudessa esitetään huomattavasti pienempiä lukuja. Ero johtuu siitä, että julkaistaan hallituksen antamat tiedot valtion työttömyysturvan "säätöistä". Me sen sijaan julkaisemme työttömien menetykset. Valtion säästöihin verrattuna ne ovat suuremmat sen vuoksi, että suuren osan työttömyysturvasta rahoittavat työnantajat ja palkansaajat, joiden rahoitusosuuteen myös tulee "säätöjä". Kaikki ne ovat kuitenkin työttömien kannalta menetyksiä.

1. Lomausajan päivärahon alentaminen	350 mmk
2. Ei päivärahaa erorahaluonteisten korvausten yhteydessä	115 mmk
3. "Omavastuajan" (karenssin) pidennys 5 päivästä 7 päivään	180 mmk
4. Osa-aikatyötä tekevien ja yritystulosaavien päivärahajon alennus	525 mmk
5. Kotihoidontuen, sisarusuoksin ym. huomioon ottaminen	190 mmk
6. Alenema 130 päivän jälkeen ja 400 päivän raja	650 mmk
7. TEL-maksu työttömyyspäivärahoihin	345 mmk
8. Koulutusten heikennykset	182 mmk
9. Ensi kertaa työmarkkinoille tulevien karenssi 6 viikosta 7 viikkoon	35 mmk
10. Karenssin lisäpidennys 3 kuukauteen	460 mmk
11. Päivärahan reaaliarvon alentuminen 3,5 %:iin inflaation johdosta	575 mmk
12. Nuorten työttömyysturvan lisäheikennykset	240 mmk

Yhteensä 3 847 miljoonaa markkaa

(Taulukon laskelman on laatinut taloustoimittaja Pertti Honkanen)

Tämän lisäksi kaavailaan lapsikorotusten heikentämistä. Laskelmasta puuttuvat osa-aikatyöttömien niin sanotun sovitetun päivärahan menetykset, kun oikeus päivärahaan tulee vasta 30 %:n työajan vähennyksestä nykyisen 20 %:n sijasta. Arviota vaikeuttaa työllisyyslain muutos.

Mutta hallitus aikoo alentaa jopa markkamääräisestäkin nykyistä 116 markan peruspäivärahaa. Eikö nyt sentään voisi tunnustaa, että ainakin tämä on perusturvan heikentämistä? Vai mikä sitten voisi olla sellaista?

Hallitus nimittäin aikoo ryhtyä perimään tel-maksua myös työttömyyspäivärahoista, jopa peruspäivärahoista. Se on selvästi sanottu budjettiesityksessä (sivu 346). Kysymyksessä on se maksu, joka "suovittiin" viimeisyksisessä tupo-

ratkaisussa niin, että sitä ryhdytään perimään palkoista ensi vuoden alussa. Sitä siis aiotaan perii myös työttömien päivärahoista.

Työ on perusturva

Työttömiltä on viety elämän vankin perusturva - työ ja siitä saatava normaali toimeentulo. Pahtamalla jatkuvasti työttömyyttä, hallitus heikentää erittäin suuren kansanosan perusturvallisuutta.

Kaiken huipuksi hallitus esittää työllisyyslain romuttamista. Nykyisessä työllisyyslaissa on säädetty perustuslain nojalla kansalaisten oikeus työhön niin, ettei kenenkään tarvitse olla kohtuuttoman kauan työttömänä.

Kuulostaa hirvittävältä, kun tämän maan johtajat eivät piittaa tippaakaan tästä perusturvasta, joka työttömille on elintärkeä. Että sekin voidaan ottaa noin vain pois ja sitten vielä väitettään, että perusturva ei heikennetä.

Ratkaisut ovat nyt kansanedustajien käsissä. Pidän ensimmäisenä edellytyksenä sitä, että edustajat saavat myös näissä asioissa äänestää harkintansa mukaan samoin kuin ydinvoimasta päätettäessä. Missään tapauksessa kukaan kansanedustaja ei voi välttää henkilökohtaista vastuutaan, sillä valtiopäiväjärjestyksen mukaan hän ei ole sidottu puoluepäätöksiin.

Heikki Haapala

Valtio ei säästä leikkauksilla

Kyse ei ole pohjimmitaan olemasta valtion varojen todellisesta säästöstä, vaan työttömyysturvan ansioturvan purkamisesta.

Valtion osuus kassan maksamista päivärahoista on tällä hetkellä 47,0 %, työnantajien 47,5 % ja kassan jäsenten omavastuuosuus 5,5 %, eikä näihin perustesiin ole esitetty muutoksia muutoin kuin lomautuksen osalta kolmen ensimmäisen viikon ajalta.

Esimerkkitapauksessa (päivärahan perusteena oleva palkka 6.700 markkaa, päiväraha 198,16 markkaa päivää, ei lapsia), jos työtön saisi 500 päivää työttömyyspäivärahaa täytenä, päiväraha oli-

si yhteensä 99.080,00 markkaa (500x198,16 markkaa). Valtion osuus olisi tästä 46.567,60 markkaa.

Jos muutokset esimerkkitapauksessa toteutettaisiin, valtion osuudet olisivat:

– Täysi päiväraha 130 päivästä yhteensä 25.760,60 markkaa (130x198,16, josta valtion osuus 47 % on 12.107,57 markkaa.

– Jäsenelle maksettaisiin 270 päivästä 130 päivän jälkeen 400 päivästä saakka 20 %:lla alennettua päivärahaa 42.803,10 markkaa (270x158,53). Valtion osuus 47 % olisi tästä 20.117,45 markkaa.

– Jäsen saisi 400 päivän jälkeen 100 päivästä vain Kelan maksamaa perusturva 116,00 markkaa päivässä, yhteensä 11.600,00 markkaa, joka olisi kokonaan valtion osuutta.

Leikatun päivärahakauden aikana valtion osuudet olisivat yhteensä 43.825,02 markkaa, kun ne täyden päivärahan osalta esimerkiksi tapauksessa olivat 46.567,60 markkaa. Valtiolla säästöä tulisi 3.237,98 markkaa, kun työtön vastaavana aikana menettäisi bruttopäivärahaansa noin 20.000 markkaa.

Valtio sekä kunta menettäisivät verotuloja ja hyödyn korjaisi

työnantaja, jonka osuus työttömyysmenoista pienenesi. Seurauksena leikkauksesta olisi kulu-tuskysynnän heikkeneminen, työttömyyden lisääntyminen ja "uusien säästöjen hakeminen".

Mikäli kuukausipalkka on tällä hetkellä 10.000 markkaa, leikkaukset 500 päivän aikana olisivat lähes 30.000 markkaa. Jos ansio-päivärahaa leikataan kaikilta 20 %, leikkaus on markkamääräisesti suurempi, jos on huollettavia alle 18-vuotiaita lapsia.

Viljo Ikonen

Työttömien järjestön edustaja tarkkailijana työttömien Euroopan konferenssissa

Olin Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön (TVY) edustajana Työttömien Euroopan Verkoston (ENU) yhdeksännessä vuosikonferenssissa. Viisipäiväinen konferenssi pidettiin Setubalissa Portugalissa 12.-16.10.

Jäsenmaita ENU:ssa on yhdeksän: Englanti, Espanja, Hollanti, Irlanti, Itävalta, Portugali, Ranska, Saksa ja Tanska. Kustakin maasta oli paikalla viisi edustajaa.

ENU:n puheenjohtaja on tällä hetkellä irlantilainen Mike Allen. Järjestö on rekisteröity Belgiassa, joka ei kuitenkaan ole jäsenenä ENU:ssa. Sen vuoksi päätettiin,

että järjestö rekisteröidään uudelleen Ranskassa. Tavoitteena on saada ENU:lle pysyvä toimisto Brysseliin, mutta rahoitus sille on vielä hyvin epävarma.

Konferenssin aluksi joka maa antoi raportin edellisen vuoden toiminnasta. Minulla tarkkailijana ei ollut puhevaltaa yleiskokouksissa, mutta tässä yhteydessä voin esitellä lyhyesti omaa järjestöämme ja kertoa Suomen tilanteesta.

Toiminnan pääperiaatteet muissakin maissa ovat samat kuin meillä: siis taistelu työttömyyden lopettamiseksi, taistelu sosiaaliturvan leikkauksia vastaan, yritys vaikuttaa päättäjiin muunmuassa

keskustelujen avulla, työttömien keskuksset, erilaiset tempaukset, mielenosoitukset.

Esimerkiksi Englannissa aiotaan järjestää suurin mielenosoitus kymmeneen vuoteen, kävelen halki Englannin.

Teemat työstettiin ryhmissä

Työryhmissä käsiteltiin seuraavia teemoja: ENU:n uudelleenorganisointi, kansallisten kokemusten hyväksikäyttö kansainvälisen toiminnan suunnittelussa, ENU:n talous ja työttömien oikeuksien peruskirja.

Työryhmien tuloksista keskusteltiin ja riideltiin välillä kiivaastikin yleiskokouksessa.

Viime mielenosoituksessa tukemassa sataaviittäkymmentä naista, joiden työt olivat loppumassa tehtaan konkurssin vuoksi.

Tuloksia

Tuloksia ja päätöksiä (joista saatte kuulla enemmän saatua raportin konferenssista) saatiin aikaan, vaikka vaikeuksia oli, kuten kulttuurierot.

Yksimielisiä päätöksiä ja yhteisiä julkilausumia on vaikea saada aikaan, koska ongelmat, taustat ja poliittinen kulttuuri eri maissa ovat erilaiset.

Muutamat maat eivät hyväksyneet tehtyjä enemmistöpäätöksiä, vaan olivat sitä mieltä, että ne ovat tapa alistaa vähemmistöryhmiä. Minä en kuitenkaan havainnut tehdyissä päätöksissä mitään, joka sotisi meidän järjestöme päämääriä ja keinoja vastaan.

Kutsumme ENU:n edustajia Suomeen kertomaan verkostosta enemmän, jos vain saamme rahoituksen järjestymään. Monet olivat kovasti kiinnostuneita Suomeen tulosta ja eräs opetteli jo kysymään suomeksi "Missä on sauna?".

Jätin Suomen jäsenanomuksen, joka hyväksyttiin yksimielisesti.

Venäjä haki täysjäsenyyttä ja se hyväksyttiin äänestyksessä. Suomen jäsenanomuksen hyväksyminen tarkoittaa sitä, että olemme vuoden

tavallaan koeajalla. Voimme lähettää tarkkailijan johtoryhmän kokouksiin ja ensi vuoden konferenssiin kaksi edustajaa.

Kansainvälinen yhteistoiminta merkitsisi lähinnä seuraavaa: ainakin yksi yhteinen tempaus vuodessa, lobbaus Brysselissä EY:ssä, yhteiset julkilausumat ja kokemusten vaihto.

Muodoista väitellään

Yhteistoiminnan muodoista on erimielisyyksiä eri maiden välillä. Esimerkiksi tanskalaiset eivät

hyväksy lainkaan neuvotteluja suoraan EY:n kanssa, vaan haluavat vaikuttaa oman parlamenttinsa kautta.

Muutamattain ei hyväksyneet tehtyjä enemmistöpäätöksiä, vaan olivat sitä mieltä, että ne ovat tapa alistaa vähemmistöryhmiä. Minä en kuitenkaan havainnut tehdyissä päätöksissä mitään, joka sotisi meidän järjestöme päämääriä ja keinoja vastaan.

Kutsumme ENU:n edustajia Suomeen kertomaan verkostosta enemmän, jos vain saamme rahoituksen järjestymään. Monet olivat kovasti kiinnostuneita Suomeen tulosta ja eräs opetteli jo kysymään suomeksi "Missä on sauna?".

Terttu Lehtiaho

Työttömien oikeuksien peruskirjaa käsittelevän työryhmän julkilausuma

A) Tällä hetkellä kaikki maat Euroopassa

1. Leikkaavat sosiaaliturvaa, joka johtaa siihen, että:

2. Henkilökohtaisia avustuksia pienennetään

3. Projektikeskuksia joko suljetaan tai uhitetaan sulkeva, jonka seurauksena sosiaalipalvelun rakennetta ja projektioitteita puretaan.

Tämä taas johtaa henkilökohtaisiin ja kollektiivisiin ongelmiin. Tällä tavoin luodaan ilmapiiri, jota äärikoestolaiset radikaalit käyttävät hyväkseen. Tämä johtaa siihen, että työttömiä, siirtolaisia ja muita haavoittuvia ryhmiä syytetään maan talouden ongelmista.

B) Me vaadimme eurooppalaista sosiaalipolitiikkaa, koska avoimet markkinat eivät voi toimia ilman sosiaaliturvaa. Maastrichtin sopimuksessa ei puhuta työttömien ja vähäosaisten ongelmista.

C) Nykyinen tilanne johtaa eri ryhmien erojen kasvuun, joka johtaa apatiin ja köyhyyden lisääntymiseen. Tästä syystä kasvaa pelko siitä, että tehdään poliittisia päätöksiä, joiden seurauksia kansalaiset eivät tunne. Me tunnemme jo yhteiskunnalliset erot: rikkaitten ja köyhien välisen kulun, joka johtaa yhteiskunnan polarisoitumiseen. Tämä vie demokratian murtumiseen ja tulevaisuus antaa kuvan rikkaista rakentamassa luvustaloja, kun jotkut köyhistä vaeltavat kodittomina. Me emme ainoastaan paheksu tätä, vaan vaadimme, että tämä kehitys pysäytetään heti.

D) Ilmiselvä väkivalta yhteiskunnassa voimistuu: lisääntymässä, muukalaisviha, natsismi ja fasismi ovat lisääntymässä. Tämä on johtamassa demokraattisten oikeuksien tuhoutumiseen. Me haluamme osallistua oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan luomiseen kaikille.

E) Sosiaalisten oikeuksien tuhoutumisen ensimmäiset uhrit ovat naiset. He joutuvat ensimmäisenä työttömiksi ja heidät pakotetaan ensimmäisenä alempiin töihin ja huonopalkkaisiin töihin. Naisten tasa-arvosta ja laillisesta asemasta ei välitetä. Me vaadimme, että naisten tasa-arvo ja laillinen asema kansalaisina varmistetaan.

F) Samoin tämän sosiaalipolitiikan muita uhreja ovat nuoret ja ikääntyneet, joilla ei ole vain vaikeuksia löytää työtä, vaan myös saada toimeentulo.

G) Me vaadimme, että kuntien palvelut palautetaan yhteiskunnan hallintaan ja että yksityistäminen, joka johtaa yhtiöiden voittoihin kansalaisten kustannuksella, pysäytetään.

H) Me olemme huolestuneita Maastrichtin sopimuksen vaikutuksesta itäisen Euroopan maiden vaikeuksissa kamppaileviin talouksiin.

(jatkoa siv. 14)

Kulttuuri ja liikunta

Hyvinkään kulttuuritoimen myötävaikutuksella työttömät voivat ostaa konserttilippuja 10 markan hintaan. Museokäynnit ovat työttömille ilmaisia.

Liikuntaviraston kanssa on sovittu ilmaisista salinkäyttövuoroista ja ideat salin käytöstä ovat parhaillaan kehitteillä.

Työttömillä oma pikkujoulu

Hyvinkään työttömät viettävät omaa pikkujouluun 9.12. Hämeenkatu 6:ssa. Kaupunki on luovuttanut tilan maksutta juhlijoiden käyttöön.

Tuula Lehtinen

Eero Pääkkönen luotsaa Hyvinkään työttömiä.

**Haetko itsellesi työpaikkaa?
Miettkö koulutusasioita?
Oletko epävarma siitä,
millainen työ sinulle sopisi?**

Tule työvoimatoimistoon!
Saat asiantuntevaa neuvontaa kaikissa työelämään liittyvissä kysymyksissä

 Työvoimatoimisto

Työoikeudesta luopuneista löydettiin uusi säästökohde

Jo viime keväänä oli syytä pelätä, että työllisyyslain mukanaan tuoma mahdollisuus työnsaanti-oikeudesta luopumiseen tuo jatkossa lisäongelmia työttömälle työnhakijalle. Näin on nyt käymässä velvoitetyn ainakin osittain hävitessä tulevassa vuoden vaihteessa. Kassaoikeuden päättyessä moni putoaa peruspäivärahalle eikä edes puolen vuoden pestistä julkiselta sektorilta ole tietoa.

Nyt on kuitenkin käynyt ilmi, että ainakin Tampereella, mahdollisesti myös joissakin muissa kunnissa työllisyyslain suomaa oikeutta käyttäneistä on löydetty uusi säästökohde toimeentulokilukulla.

Tampereen sosiaalivirastossa nimittäin annettiin syksyn alussa ohjeet, että toimeentuloke hakiessa työoikeudesta luopuneita kohdeltaisiin kuten tarjotusta työstä kieltäytyneitä. Tällaisen, ilmeisesti suullisen ohjeen olemassaolon myöntää tätä kirjoitettaessa (13.11.) niin sosiaaliviraston aluepäällikkö kuin tavoitettu johtava sosiaalityöntekijäkin. Ohjeen olemassaolon paljastaa myös Tampereen työvoimatoimiston Oikeus työhön -lehtinen. Sen syksyllä uusittuun painokseen on sosiaaliviraston toivomuksesta lisätty, että työoikeudesta luopuminen "voi johtaa toimeentulotuen epäämiseen".

Työvoimaministeriöstä vanhempi hallitusihteeri **Harri Skog** on sillä kannalla, että sosiaaliviraston tulkinta ei voi olla oikea. - Jos henkilö kieltäytyy tarjotusta työstä, on käytössä työttömyysturvalain mukaiset sanktiot, sanoo Skog. - Mutta työllisyyslaki ja etenkin sen muutos viime vuoden vaihteesta merkitsee, että valtio siirtää sille säädetyn työllistä-

misveloitteen käytöstä ratkaisuvallan kansalaiselle. Vuoden työttömänä ollut voi luopua toiseksi vuodeksi työstä, jos hän jostakin syytä katsoo sen aiheelliseksi.

Tarjotut työt eivät aina ole vastanneet henkilön työkokemusta, palkka valtion ja kuntien taulukoista laskettuna ei välttämättä ole paljon poikennut ansiosidonnaisesta korvauksesta, kyseeseen ovat voineet tulla henkilön muut kulut, esimerkiksi lasten päivähoitokulut ja niin edelleen. Joka tapauksessa tällainen vuoden luopumisoikeus on säädetty ja sen käyttäminen ei ole rangaistavaa, koska henkilö ei menetä työttömyysturvaansa tämän johdosta. Sitäpaitsi valtion omana motiivina oli kustannusten säästäminen.

Tampereen sosiaalivirastosta aluepäällikkö **Erkki Teinilä** kuitenkin katsoo, että toimeentulotukiasioissa on katsottava asiaa sosiaalihuollon kannalta. Sen 30. pykälässä sanotaan hakijan olevan tukeen oikeutettu, jos hän ei muuten ansio- tai muilla tuloiltaan pysty kustantamaan elantonsa. Teinilän tulkinnan mukaan henkilö, joka luopuu työnsaanti-oikeudesta, kieltäytyy elättämästä itseään, eli vastaanottamasta periaatteesta työtä, josta hän saisi elantonsa tarvittavat varat.

Sosiaalihuoltolain mainittu pykälä ei tarkoita, että edes perinteisessä mielessä työstä kieltäytyneet henkilöt ei olisi toimeentulotuen oikeutettuja, sanoo puolestaan erikoissuunnittelija **Kaarina Lamminpää** sosiaali- ja terveyshallituksesta. - Tuki voidaan kyllä periä takaisin, jos henkilö on toistuvasti kieltäytyneet tarjotusta työstä.

- Mutta työllisyyslaissa on kyse aivan muusta. Pelättävissä on, että näin menetellen sosiaali-

virasto vain ajaa yhä uusia ihmisiä esimerkiksi diakonia-avun varaan, arvostelee Lamminpää.

Tampereen sosiaalivirasto on kylläkin nyt informoinut niin asiakkaitaan kuin työvoimatoimiston kautta niitä, jotka harkitsevat luopumisoikeuden käyttöä. Eriytyisistä kun työllisyyslakiä vielä elokuussa muutettiin pudottamalla korvattavia velvoitetunteja neljänneksellä, oli moni harkinnut luopumisoikeutta, kertoo johtava sosiaalityöntekijä **Mirja Saarni** Tampereelta. - Monet asiakkaamme jättivät kuitenkin käyttämättä luopumisoikeutta saatuaan tietää viraston linjan.

Asiasta on jo valituksia lääninoikeudessa. Ongelmallista on, että jos kysle on todellakin sosiaalihuoltolain ja työllisyyslain ristiriidasta, tulkinnan asiasta esittää Hämeen lääninoikeus ja kenties muut lääninoikeudet kukin omalla tavallaan, vaikka lait on säädetty noudatettaviksi koko maassa. Lääninhallituksessakin myönnetään asia ongelmaksi.

Kyseenalaista on sekin, kuinka työoikeudesta luopuneille käy vuodenvaihteessa, kun velvoite-mahdollisuus ilmeisesti loppuu, ja etenkin kun kassaoikeuden päättyessä osa hakeutuu toimeentulotuen hakijaksi. Katsooko Tampereen sosiaalivirasto edelleen heidät työstä kieltäytyjiksi, vai katkeako kieltäytymis-tulkinta vuodenvaihteessa, kun luopumisoikeuden päättyessä ei seuraakaan luvattua velvoitetystä? Pelättävissä on, että tänä syksynä luopuneelle asiasta muistutetaan vielä ensi vuoden puolella.

Hannu T. Sepponen

Pitkäaikaistyöttömän kannattaa selvittää vaihtoehtonsa tarkkaan

Jos olet pitkäaikaistyötön, Sinulla on oikeus kuuden kuukauden velvoitettyöhön, kun olet ollut 13:n kuukauden aikana työtön vähintään vuoden.

Työvoimatoimiston on kerrottava Sinulle kuuden kuukauden työmahdollisuudesta. Työvoimatoimisto ei järjestä Sinulle velvoitettyä, ellet sitä vaadi.

Velvoitetystä voit kieltäytyä ilman kuuden viikon karenssia. Siitä ei kuitenkaan kannata kieltäytyä, sillä seuraavan kerran Sinulle syntyy oikeus velvoitettyöhön vasta vuoden kuluttua.

Velvoitetystä kieltäytyminen saattaa johtaa siihen, että 500:n päivän enimmäisaika, jonka kassan jäsen on oikeus saada ansiosidonnaista päivärahaa neljän peräkkäisen kalenterivuoden aikana, saattaa täytyä ennen kuin oikeus uuteen velvoitettyöhön syntyy. Tässä tapauksessa oikeus ansiosidonnaiseen päivärahaan päättyy ja kassan jäsen siirtyy Kelan peruspäivärahan, 116 markkaa, piiriin.

Kelan peruspäivärahalle putoaminen tietää tuntevia taloudellisia menetyksiä. Peruspäivärahas-takin menee vero ja pienetkin puolison tulot leikkaavat sitä rajusti tai estävät sen saamisen kokonaan.

Työn sijasta koulutusta

Pitkäaikaistyöttömänä Sinulle voidaan työsi sijasta järjestää kuudeksi kuukaudeksi myös työllistymistä edistävää koulutusta.

Koulutuksen aikana Sinulle maksetaan aikuiskoulutustukea, joka on pääsääntöisesti työttömyyspäivärahan suuruinen. Koulutusjakson aikana 500:n päivän enimmäismäärä ei kulu eikä tältä ajalta synny uutta työssäoloeh-toa. Kuuden kuukauden koulutuksen jälkeen, kun Sinulla on uudelleen oikeus päivärahaan - työttömyyspäivät lisääntyvät ja 500:n päivän enimmäismäärä saattaa tulla täyteen ennen uutta oikeutta velvoitettyöhön.

Jos olet mennyt koulutukseen velvoitetyn sijasta, oikeus koulutukseen päättyy kuuden kuukauden kuluttua, vaikka koulutus kestäisi pitempäänkin.

Osa-aikatyö velvoitetynä

Työllisyyslaki turvaa Sinulle pitkäaikaistyöttömänä oikeuden

työhön puoleksi vuodeksi. Tarjotua työtä kutsutaan velvoitettyök-si, vaikka pikemminkin pitäisi puhua työnteko-oikeudesta.

Velvoitetyn asemaa on heikennetty valtion ja kuntien menotava Sinulle kuuden kuukauden työmahdollisuudesta. Työllisyyslakia muutettiin 1.8.1992. Muutoksen mukaan velvoitettyä työajan tulee olla palkanmaksukautena vähintään 75 prosenttia alan säännöllisestä työajasta. Työaika voi olla työnhakijan suostumuk-sella lyhyempikin, kuitenkin vähintään puolet alan työajasta.

Enää ei Sinulle aina tarjota kokaikatyötä, kuten aikaisemmin. Työllisyyslain muutoksella on siis heikennetty pitkäaikaistyöttö-män toimeentuloa, koska työstä ei enää saa täyttää palkkaa. Lain muutos on johtanut myös siihen, että pitkäaikaistyöttömät ovat kuusi kuukautta kestäväen velvoitetyn aikana työttömyyskassojen asiakkaana. Osa-aikaisen velvoitetyn aikana Sinulla on oikeus soviteltuun päivärahaan. Lain muutos onkin näennäissäästöä. Vastaavasti työttömyysturvan päiväraha- ja hallintomenot liisääntyvät ja työmäärä kassoissa ja Kelassa kasvavat.

Kun Sinulle tarjotaan osa-aika-työtä, kannattaa se kuitenkin ottaa vastaan. Sen aikana voit hankkia uuden työssäoloehdon, jolloin kokonaan työttömäksi jäädessäsi voidaan 500:n päivän enimmäismäärän laskeminen alkaa alusta.

500:n päivän raja vastaan

Ansioruuan oikeuttavat 500 päivää kertyvät neljän peräkkäisen kalenterivuoden aikana, joten ne saattavat hyvin suurella todennäköisyydellä täytyä ennen tämän uuden vuoden mittaisen työttömyysjakson täyttymistä. Silloin loppuu ansioruuan mukainen päiväraha ja työtön siirtyy peruspäivärahan pariin. Tällöin tulee mukaan myös tarveharkin-ta, eli omat ja puolison tulot ratkaisevat oikeuden peruspäivä-rahaan. Täysimääräisen peruspäivä-rahaan on oikeus, jos puoliso-den tulot eivät ylitä 5.540 mk/kk. Sen jälkeen päiväraha maksetaan osittaisena. Kun tulot ylittävät 8.710 mk/kk, osittaistakaan päi-värahaa ei enää makseta. Jos perheessä on yksi lapsi, tuloja on 10.020 mk/kk ja kahden lapsen perheessä 10.940 mk/kk.

(jatkoa siv. 2)

Ruokaa, neuvontaa, toimintaa

Yhteisvastuukeräyksen tuottamat varat tarkoitetaan käytettäväksi rekisteröityjen yhdistysten monitoimintakeskusten kehittämiseen. Avustuksella turvattavaa toimintaa voi olla niin edullinen ateriapalvelu kuin työverstaat, kirpputorit, lehtilukusalit, neuvonta ja opintopalvelut, leiri- ja virkistystoiminta.

Yhteisvastuukeräyksen keräysjohtaja **Mikko Malkavaara** luonnehtiiin avustuksen käyttömahdollisuuksien olevan varsin laaja-alainen, kuten on työttömien toimintakin.

- Nyt vain asian yksi puoli, tämä soppatyöoperaatio, on saanut julkisuudessa runsaasti huomiota. Ja tietysti ruokalato-

iminnan avustamisella on suuri merkitys, mutta lukuisat muut toiminnotkin voivat kuulua avustuksen piiriin, Malkavaara huomauttaa.

Yhteisvastuukeräyksen tuottamat varat luovutetaan Työttömien Valtakunnalliselle Yhteistoimintajärjestölle ensi syksynä, ja viimeistään vuoden 1994 kuluessa ne tulee ohjata paikallisten yhdistysten käyttöön. Varojen käytön suunnittelee projektiryhmä, jonka puheenjohtajana toimii TVY:n edustaja.yttöön. Varojen käytön suunnittelee projektiryhmä, jonka puheenjohtajana toimii TVY:n edustaja.

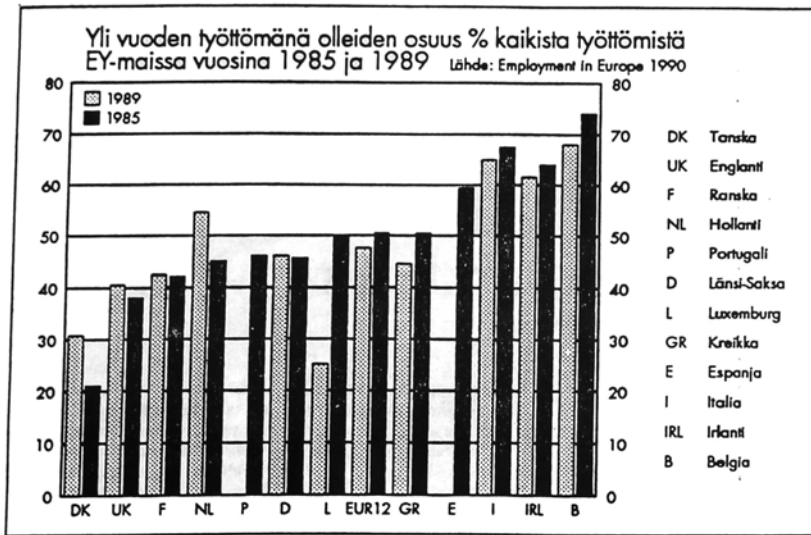
Työttömien oma panos tärkeä

Yhteisvastuukeräyksen tavoitteeksi on otettu 23 miljoonaa markkaa. Mikäli tavoite saavute-

taan, koituu keräyksen tuotosta 1,15 miljoonaa markkaa työttömien toiminnan hyväksi. Tavoitteen ylittäminen tietysti nostaa myös työttömille tulevaa osuutta. Lahjoittajat voivat halutessaan kohdentaa tukensa työttömille esimerkiksi merkitsemällä tahdonsa tilillepanokorttiin. Tällöin summa tulee jakamattomana työttömien hyväksi prosentiosuuden lisäksi.

- Yhteisvastuukeräyksen toteuttamiseksi seurakunnissa järjestetään hyvin erilaisia toimintoja ja tempauksia. Tutu ovelta ovelle -keräys on näistä vain yksi, vaikkakin ehkä keskeisin keräysmuoto, kertoo Mikko Malkavaara ja toivoo työttömien osallistuvan runsaasti näihin toimintoihin seurakunnissaan.

Yhteisvastuukeräys käynnistyy 7. helmikuuta.

Työttömyys kasvussa myös EY-maissa

Marraskuun puolenvälin jälkeen julkaistussa tilastoissa EY-maiden keskimääräinen työttömyys oli syyskuussa 9,6 prosenttia, kun se vuosi sitten vastaavaan aikaan oli 8,8 prosenttia. Keskimääräisen työttömyyden ennakoidaan EY-maissa nousevan ensi vuoden kuluessa 11 prosentin tuntumaan. Joissakin jäsenmaissa työttömyyden arvellaan nousevan pariinkymmeneen prosenttiin.

Joka kuudes työntekijä jo kilometritehtaalla

Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi lokakuussa uuteen huippuun, 16,2 prosenttiin valtakunnan työvoimasta. Lokakuun lopussa työvoimatoimistoissa oli kaikkiaan 403 500 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrä kasvaa edelleen, sillä muun muassa yritysten konkurssien määrä on yhä kasvussa.

Syyskuuhun verrattuna työttömien määrä lisääntyi 19 000 työnhakijalla. Viime vuoden lokakuusta määrä on lisääntynyt 121 500:lla.

Työttömistä oli lomautettuna 50 600 henkilöä.

Kaikkiaan työvoimatoimistoissa

sa oli lokakuun lopussa 590 200 työnhakijaa, mikä on lähes neljänneksen enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Avoimet työpaikat ovat vähentyneet kaikissa ammattiryhmissä. Lokakuun lopussa työvoimatoimistoissa oli avoinna vain 3 100 työpaikkaa, mikä on vain noin puolet viime vuotisesta määrästä.

Työttömyys kasvoi jyrkimmin Uudellamaalla

Uudenmaan työvoimapiirissä on koettu jyrkin työttömyyden kasvu alkuvuoden osalta. Viime

vuotiseen verrattuna työttömänä on 40–50 prosenttia enemmän työntekijöitä.

Kainuun ja Lapin piirissä työttömyys on yli 20 prosenttia.

Suhteellisesti eniten työttömyys on lisääntynyt toimihenkilöammateissa, 83 prosenttia, ja niissä erityisesti terveydenhuollossa ja sosiaalialalla, kaikkiaan 123 prosenttia.

Talonrakennusalalla työttömyys kasvaa edelleen jyrkästi.

Alle 25-vuotiaita oli työttömänä lokakuussa 86 000, mikä on 39 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten.

Pitkäaikaistyöttömyys kasvaa edelleen

Työttömyyspäivärahan saajan oikeus vastikkeettomaan toimintaan ja opiskeluun

Viime aikoina on erityisesti julkisuudessa vallinnut epäselvyyttä siitä, minkälaiseen toimintaan työtön henkilö voi osallistua menettämättä oikeuttaan työttömyyspäivärahaan. Tämän johdosta työministeriö toteaa seuraavaa:

Työttömyysturvalain 4. pykälän mukaan työttömyyspäivärahan saamisen edellytyksenä on erityisesti se, että henkilö on työtön ja työmarkkinoiden käytettävissä. Nykyisellään säännös ja sen soveltamiskäytäntö ei estä työtöntä harjoittamasta erilaista harrastusluontoista ja vastaavaa toimintaa. Työttömyyspäiväraha-oikeuttaan ei menetä henkilö, joka kotimaassa tai lähialueilla ulkomailla harrastusluontoisesti ja vastikkeetta osallistuu tai harjoittaa seuraavia toimintoja:

- talkootyö,
- vapaaehtoistoiminta erilaisissa yhteisöissä ja julkisissa palvelutehtävissä,
- vapaa kansalaistoiminta (urheilu, taide, yhteiskunnallinen vaikuttaminen jne.),
- työskentely oman kotitalouden hyväksi, kuten oman asunnon tai vapaa-ajan asunnon korjaus ja yleensä rakentaminenkin, pihapiirissä tehtävät työt ja ravinnon yms. hankkiminen (marjastus, sienestys jne.)

Vapaaehtois- ja talkootyönä pidetään toimintaa, jota ei yhteiskunnassa yleisesti tehdä työsuhteessa tai yrittäjänä, kuten vastike-

keeton naapuriapu ja yhteisössä tehtävä yleishyödyllinen työ. Sen sijaan esimerkiksi yrityksessä tehtävä palkatonkaan työ ei ole talkootyötä, eikä näin ollen ole työttömyyspäivärahaa mahdollista. Työttömyysturvalain 5. pykälän mukaan opiskelu on esteenä työttömyyspäivärahan saamiselle, jos se on päätoimista. Päätoimisena opiskeluna ei ole pidetty

– kurssimuotoista iltatopiskelua kotipaikkakunnalla,

– työttömänä aloitettua puhdasta etäopiskelua, ts. opiskelua, joka ei edellytä opiskelua oppilaitoksessa (kirjekurssit, yksityisopiskelu jne.),

– harrastusluontoista opiskelua (pääsääntöisesti kansalais- tai työväenopistot, ay-koulutus yms.),

– opiskelua, joka on pitkäksi ajaksi keskeytynyt opiskelijasta riippumatta, esimerkiksi pakollista työharjoittelua ei ole järjestynyt, ja – opiskelua, jonka ohessa henkilö on pitkällä työhistoriallaan todistanut voivansa opiskella kokoikäisen työn ohessa.

Kaikkissa em. tapauksissa työttömyyspäivärahan saaminen edellyttää, että henkilö on ilmoittanut työvoimatoimistolle osoitteen, mistä hänet voidaan tavoittaa. Edellytyksenä on luonnollisesti lisäksi se, että henkilö kykenee viivyttelemättä ottamaan tarjotun työn tai koulutuksen vastaan.

Kirkon diakonia- ja Yhteiskuntatyön Keskus vetoaa:

Kirkon ei tule jäädä sivustakatsojaksi

Kirkon Diakonia- ja Yhteiskuntatyön Keskus (KDYK) vetoaa seurakuntiin, jotta nämä tekisivät kaikkensa työttömiksi joutuneiden seurakuntalaisten henkisen ja taloudellisen ahdingon lievittämiseksi. Vetoamuksessa muistutetaan myös työttömien maksavan seurakunnille veroa niin työttömyyskorvauksistaan kuin ansiosidonnaisesta työttömyyspäivärahastaankin.

Koska kirkollisvero kohdistuu suhteellisesti samansuuruisena kaikkiin seurakunnan jäseniin – olivatpa nämä työssä tai työttömänä – seurakuntien olisi syytä pohtia, millaisin keinoin ne voisivat parhaiten toimia työttömyydestä aiheutuvien henkisten ja taloudellisten vaikeuksien poistamiseksi.

Kirkon Diakonia- ja Yhteiskuntatyön Keskus vetoaa erityisesti, että nämä tukisivat työttömyyden johdosta taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita seurakuntalaisiaan. KDYK:n mielestä tällaiseen löytyy lukemattomia mahdollisuuksia, vaikka esimer-

kiksi työttömien yleinen vapauttaminen kirkollisverosta ei olekaan mahdollista. Seurakunnat voivat esimerkiksi työttömän jäsenen hakemuksesta myöntää osittaisen tai täydellisen vapautuksen kirkollisverosta, samoin veron suorittamiseen voidaan myöntää lykkäystä.

Mikäli työttömyys ajaa seurakuntalaisen sellaiseen taloudelliseen ahdingkoon, että hän on esimerkiksi vaarassa menettää asuntonsa, seurakunnan tulisi tutkia keinoja tilapäisen rahoituksen järjestämiseksi. Taloudelliset katastrofit tulisi voida estää. Tällaisissa tapauksissa seurakunnilla on

mahdollisuus saada tukea myös kirkon tai hiippakunnan katastrofirahastosta, KDYK toteaa.

Seurakunnilla mahdollisuus korkotuettuun lainaan

Yli tänä vuonna seurakunnilla on mahdollisuus hakea asuntohallituksilta korkotuettua hankintalainaa ylivelkaantuneiden ihmisten asuntojen lunastamiseksi 5 prosentin omavastuusuudella. Näin voidaan turvata vaikeuksiin joutuneen perheen asumisoikeus

ja mahdollisuus lunastaa asunto takaisin tilanteen kohennuttua.

Seurakunnat voivat palkata työttömiä

Seurakuntien on mahdollista palkata esimerkiksi yhteistyössä kunnan, kansalais- tai työväenopiston sekä työvoimaviranomaisten kanssa työllisyysvaroin työttömiä suunnittelemaan työttömien toimintaa ja etsimään yhdessä heidän kanssaan selviytymiskeinoja. Näin joissakin seurakunnissa on jo tapahtunutkin.

TYÖTTÖMÄT TOIMIVAT Oulu

Homman nimi uusiksi:

Oulussa toimii nyt Työttömien Oma-Apu

Oulun seudun työttömien asioita ajamaan rekisteröitiin syyskuussa uusi yhdistys. Työttömien yhteistoiminnalla on pitkät perinteet, nykyisin näitä

perinteitä jatkaa Oulun Työttömien Oma-Apu. Nimenmuutoksen yhteydessä yhdistyksen sääntöihin tehtiin pieniä muutoksia.

Työttömillä oli Oulussa toimintaa jo 1950-luvulla. Jatkuvampi yhteistyö on ollut käynnissä kuitenkin vasta vuodesta 1976, jolloin maassa puuhattiin niin sanottua hätätilahallitusta. Todella vilkkaaksi ja tulokselliseksi toiminta on kasvanut viime vuosien aikana.

Oulun Työttömien toimikunta keräsi syksyllä 1986 adressin oman kokouksemme tilaan, työpajan ja ohjaajien palkkaamisen puolesta. Ensimmäinen yritys ei kuitenkaan onnistunut.

Kolme vuotta sitten ajettiin hanketta uudella adressilla. Siihen kertyi nimiä kaikkiaan yli 3 000, mukana oli muunmuassa 51 Oulun 59:stä kaupunginvaltuutusta.

Töitä työttömille

Työttömien järjestön kautta on Oulussa tähän mennessä onnistuttu työllistämään 45 henkilöä. Itse asiassa työllistettyjen avulla on tehty mahdolliseksi suuri osa yhdistyksen työstä. Työttömien yhdistystä pidetään Oulussa yhtenä parhaista työllistymiskohteista.

Tällä hetkellä Oma-Apu työllistää seitsemän ihmistä. Heistä kaksi tekee puutoita, kaksi korjaa polkupyöriä pajassa, kaksi lajittelee ja myy tavaraa kirpputorilla ja yksi siivoaa.

Työttömien omatoimisuus on saanut kiitosta varsinkin korkealta taholta, sillä viime keväänä saatiin myönteistä palautetta peräti työministeriön kansliapäälliköltä Pertti Sorsalta. Erityisen tyytyväinen Sorsa oli siihen, että oululaiset työttömät toimivat hyvässä yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa.

Oulun työttömien puuhamies Jukka Luttinen osaa näkyä.

600 kunnostettua pyörää käytettäväksi

Yksi Oulun Työttömien toimintapisteistä on Nahkatehtaankadulla sijaitseva kierrätyskeskus. Työttömät ovat kunnostaneet kierrätyskeskukselle noin 500 ai-

kuisten ja 100 lasten polkupyörää.

Työpajassa kunnostetaan polkupyörien lisäksi vanhoja huonekaluja sekä tehdään tarvittaessa myös uutta tavaraa. Esimerkiksi Tuiran Mäntykotiin tehtiin vanhuksille palo-, pelastus- ja onnettomuustoimintaohjauksia 40 kappaletta.

Työpajan tilat kunnostettiin aikanaan yhteistyössä työttömien ja kaupungin kiinteistöviraston kunnossapito-osaston kesken. Myös työttömien käytössä olevat kokouksemme- ja kirpputoritilat on kunnostettu itse.

Koulutusta ja yhteistyötä

Oulun Työttömien Oma-Apu tekee yhteistyötä lukuisten eri järjestöjen ja laitosten kanssa. Kulu- van syksyn aikana on mm. aloi-

tettu työttömien ohjaajien ja ryhmänvetäjien koulutus, joka kestää kolme kuukautta. Yhteistyökumppaneita tässä hankkeessa ovat muunmuassa yliopisto, työvoimatoimisto, Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto, seurakunnat, kansalaisopisto, kristillinen opintokeskus, KSL-opintokeskus ja Mannerheimin lastensuojeluliitto. Työttömille tarjotaan lisäksi kokoontumistilaisuuksia joka keskiviikko.

Keskiviikkoinen on mahdollista myös käydä pelaamassa lentopalloa terveysaseman juhlasalissa. Näiden lisäksi ohjelmassa on muunmuassa retkiä kulloisenkin rahatilanteen mukaan, huvitilaisuuksia ja asiantuntijoiden pitämiä esitelmätilaisuuksia.

Työttömyys ennätyslukemissa

Työttömyys on noussut myös Oulussa ennätyslukemiin. Viime heinäkuussa oli työttömänä 8 512 henkilöä, eli 16,9 prosenttia työvoimasta. Toimeentulotuen piirissä on tätä nykyä 10 800 henkilöä.

– Olemme jo tehneet alustavaa työtä, että saisimme työttömille ruoanjakopisteen omakustannushintaan, kertoo työttömien puuhämies ja kaupunginvaltuutettu Jukka Luttinen. Hankkeesta laaditaan parhaillaan

TUE TYÖTTÖMIEN TOIMINTAA

Osta edullisesti KIRPPUTORILTAMME

Nahkatehtaankatu 7 (kierrätyskeskus)
pihan perällä vanha pannu- ja koksihuone

AVOINNA: ma—pe klo 10.00—17.00
la klo 10.00—14.00

PUH. 3115351

Ps. Otamme vastaan vaate- ym. lahjoituksia
OULUN TYÖTTÖMIEN OMA-APU

Työtön pääsee Oulun
UIMAHALLIIN
esittämällä työvoimatoimiston ilmoituskortin.
Hinnat: klo 6.15 – 16.00 6 mk, klo 16 jälkeen 9 mk.

Oulun työttömien matka
HAAPARANTAAN 4. 12. 92
Lähtö klo 9.00 Suomen Pankin edestä

Oulun työttömien
PIKKUJOULU 9.12. klo 12.00
Urheilutalon kahviossa, Rantakatu 30

Kuvassa etualalla työllistetty toimistonhoitaja Päivi Järveläinen ja työharjoitteluaan tekevä Eila Hiltunen. Takana Turun työttömien "mainospiirtäjä-monitalituri", työtön sähkömies Eero Böök, ja oikealla työttömien yhdistystä työllistettynä luotsaava työtön kirvesmies Mikko Immonen.

Työttömien ruokala tähtäimessä Turussakin

Turun Seudun Työttömien yhdistyksessä on menossa loppuvuoden kiri: vielä joulukuussa haluttaisiin avata työttömille ruokala - kunhan vain tilat järjestyisivät. Tällainen ruokapaikka merkitsisi työttömälle paitsi huokeata lämmintä ateriaa myös tapaamis- ja keskustelupaikkaa.

– Ruokalaksi sopivat tilat tuntuivat ensin olevan kiven alla. Vasta marraskuussa alkoi kaupungin kanssa löytyä yhteinen sävel, kertoo **Mikko Immonen** työttömien yhdistyksestä.

Mikko on yksi yhdistyksen yli kymmenestä työllisyysvaroin palkatusta työntekijästä. Hänellä on takanaan vuoden työttömyys kirvesmiehen ammatista.

Mikon rooliin kuuluu yhdistyksen toimintojen kehittäminen ideasta todeksi: hän etsii yhteistyökumppaneita, tiloja, toimintojen rahoittajia.

– Meillä työttömillähän ei ole rahaa tai huoneistoja, mutta meillä on monia taitoja, joita haluamme ylläpitää ja kehittää. Mikko korostaa toiminnan omaehtoisuutta.

– Tiedämme itse, mitä teemme. Ideat on meillä, kunhan saamme vain puitteet, Mikko huomauttaa.

– Siksi kaikki yhteistyötahot ovatkin meille arvokkaita. Tätä nykyä olemme yhteistyössä muunmuassa ay-liikkeen, paikallisten seurakuntien, työvoimapiirin, kaupungin eri toimialojen, kuten liikunta- ja terveystoimen, urheilujärjestöjen, työväenopiston ja aikuiskoulutuskeskuksen kanssa. Paikalliset radiot ja lehdit ovat käsitelleet toimintaamme hyvin myönteisesti, Mikko kiittelee.

Kiintoisa yhteistyö nuorten työllistämiseksi

Turun Seudun Työttömien yhdistyksen yksi kiintoisimmista projekteista kohdistuu nuorten työllistämiseen yhteistyössä kaupungin liikuntatoimen ja työvoimatoimiston kanssa.

– Kaupungin liikuntatilojen remontteihin työllistetään alle 20-vuotiaita nuoria ja heille rakennusalan ammattilaisia ohjaajiksi. Näin tilat tulevat kuntoon, nuoret saavat työkokemusta ja ammattimiehet ja -naiset työtä, Mikko kertoo. Hänen mukaansa nuorten työmahdollisuuksiin kiinnitetään toki huomiota monin muinkin tavoin.

Luennot ja liikunta jatkuvat

Työttömien Tehotiistaiden luennot jatkuvat Turun Työväenopistolla ensi vuonnakin.

– Hiukan vain toisessa muodossa. Ehkä niin, että joka toinen luentokerta olisi samantyyppinen asiantuntijaluento kuin nyt syyskuudella ja joka toinen kerta luentoaika käytettäisiin monimuotoisempaan toimintaan, esimerkiksi esittävään kulttuuriin, Mikko kaavailee.

Liikunnalla on vahva sija turkulaisten työttömien toiminnassa. Kevätkaudellakin tarjolla on liikuntalajeja aina vesijumpasta monenmoiseen palloiluun, säh-

lyyn, voimakuntoiluun, kuntoliikuntaan ja aerobiin asti.

– Kevätkaudella jatkuu myös jousiammunta, Mikko muistuttaa lajista kiinnostuneita.

Mikonmökki käytettävissä

Syyskauden uutena toimintana avasi pari viikkoa sitten seurakuntayhtymän Mikonmökki ovensa työttömille.

– Mikonmökille voivat nuoret kokoontua kolmena iltana viikossa pelaamaan ja kavereita tapaamaan.

Ohjaajat on palkattu työllisyysvaroin niin Mikonmökille kuin äskettäin ovensa avanneeseen ompelupajaankin.

– Erilaisia työpajoja kehittelemme edelleen. Kysyntää on, mutta tarvitsemme niihin tiloja, välineitä ja myötämielisiä yhteistyötahoja, Mikko luettelee.

Leirejä kesällä

Kesällä työttömille on luvassa useampiakin leirejä: mahdollisesti perheille, yksinäisille ja nuorille löytyvät omat leirivaihtoehdot.

Eila ja Päivi tyytyväiset työllistetyt

– Olen kauhean halukas oppimaan uutta, sellaista mistä en ole ollut aikaisemmin selvillä.

Näin kuvailee tunnelmiaan **Eila Hiltunen** puuhaillessaan kahvia Turun työttömien toimintaan tutustuville tamperelaisvieraille.

Hän sanookin nyt suurimmaksi haasteekseen oppia oma-aloitteiseksi.

– Aikaisemmin olen enemmänkin tehnyt mitä käsketään ja tehtäväksi annetaan. Tässä täytyy itse perehtyä toimintaan ja nähdä, missä voi parhaiten olla avuksi, Eila pohtii. Ja mistäpä se toimiston viihtyisyys alkaisi, ellei kahvinkeitimestä ja siitä, että paikat ovat siistinä ja järjestyksessä, että joku auliisti piipahtaa asioilla ja järjestelee tiedotusmateriaalit ojennukseen.

– Kyllä tämä minusta on hyvin tärkeää. Ja pääasia on, että toiminta on sellaista, mitä työttömät itse haluavat. Eila itse sanoo olevansa siksi vilkas, ettei voisi jää-

dä kotiin seinä katselemaan kovin pitkäksi aikaa.

Päivi Järveläinen on työllistetty toimistonhoitajaksi. Hän ehti olla ammatissa liki kaksikymmentä vuotta ja on nyt kokenut ensimmäisen työttömyytensä.

– Kyllä se oli kauhea katastrofi ensin alkuun. Vieläkin pahoitan mieleni kuullessani noita juttuja, että kyllä tekijöille työtä on... Ei sitä nyt vain ole ainakaan minulle löytynyt.

– Tähän työhöni olen enemmän kuin tyytyväinen. Joka aamu on kiva tulla. Ennen totuin työskentelemään omassa kopissani tarkoin rajattujen tehtävien parissa. Tässä ihmisiä tulee ja menee, päivän mittaan voi osallistua monenmoiseen.

– Antoisinta vamaan onkin juuri se, kun täällä käy ihmisiä ja jokainen tuo omia juttujaan. Jos onnistun olemaan hyvä kuuntelija, tunnen tehneeni hyvän työpäivän.

Työttömyys kirvoitti kirjoitushalut

Sirkku Lehtimäki on mukana Turun Seudun Työttömien kirjoittajapiirissä. Maalausta ja piirustusta harrastaneelle Sirkulle kirjoittaminen on uusi, haasteellinen harrastus. Sirkku tunnustautuu tarkkailijaksi. Kiintoisaa on nähdä, millä tavoin ihmiset ratkovat ongelmiaan, ilmaisevat tuntojaan.

Kirjoittajapiirin kunnianhimoisena tavoitteena on saattaa kirjoitusharrastuksensa aikaa myöten kirjaksi asti.

– Kirjoittajapiirin kunnianhimoisena tavoitteena on saattaa kirjoitusharrastuksensa aikaa myöten kirjaksi

TYÖTTÖMÄT TOIMIVAT Turku

Vesijumppa ja uinti Impivaaran uimahallissa on saavuttanut suuren suosion. Keskiviikkoi-
sin 50-60 työtöntä kerääntyy vetreyttämään kehoaan ja mieltään rivakan musiikin tahdis-
sa.

Työttömille tämän maksuttoman hovin tarjoavat yhteistyössä kaupungin liikuntavirasto ja
urheilujärjestöt.

Sopii vailan hyvin ottaa mallia muillakin uimahallin omaavilla paikkakunnilla!

Turussa:

Työttömän Pysäkki on poikkeamista varten

Vilho Keskisarja ja Keijo Lahtikoski istuvat tarinointiinsa syventyneinä Työttömien Pysäkkiksi nimitetyssä tilassa Yliopistonkadulla. Sininen sohva on pehmeä ja kodikas, ympärillä viherkasveja, lasten leluja ja rauhallinen tunnelma. Miehet ovat keski-ikäisiä. Vilhon työttömyys on jatkunut kolme vuotta, Keijon kaksi.

– Tämä on hyvä, siisti paikka, sanoo Vilho. Hän kertoo istuskelevansa Pysäkillä viikoittain tuttuja tapaamassa.

Vilho on entinen työsuunnittelija, ikää 55 vuotta. Työttömyyden myötä puhjennut lihasreuma vaivaa välillä sairaalakuntoon asti. Työtä näköpiirissä ei ole.

– Mutta eivät vain päästä eläkkeelle, Vilho kommentoi selvä piikki äänessään.

Työttömyyteen totuttamisen Vilho nimeää tähänastisen elämänsä vaikeimmaksi kokemukseksi.

– Ja olen sentään voittanut yhden syöpäsairaudenkin.

Mielialan merkityksen hän on oivaltanut enemmän kuin hyvin oman lihasreumansakin kautta: työttömän elämään tulee sisältyä mielekästä tekemistä ja ihmisuhteita.

– Onneksi minulla on omakotitalo. Olen keksinyt siihen tekemistä, peruskunnostusta - ja viimeksi rakensin maakellarin.

Tuttuja tapaamaan Vilho poikkeilee paitsi Työttömien Pysäkkiin myös työttömien toimistolle ja Tehotiistaiden luentotilaisuuksiin.

Tällaiselle yksinäiselle työttömälle nämä leirit ja retket ovat hyvää henkireikää. Yhdellä seurakunnan retkellä me Vilhon kanssakin tavattiin. Samoin nämä työttömien paikat, näissä saa aina juttuseuraa uusista ja vanhoista tutuista.

Perheettömälle tapaamismahdollisuudet tuiki tärkeitä

Vilho Keskisarjan kanssa jutteleva Keijo Lahtikoski, 48, kertoo kulkeneensa työttömänä kohta kaksi vuotta edellisen velvoite-työjakson päätyttyä. Ammatiltaan hän on sekatyömiehen.

– Mutta ihan kaikkea työtä olen elämäni varrella tehnyt. Nyt vain mitään ei ole. Vilho asuu laita-kaupungilla ja poikkeaa keski-kaupungille pari, kolme kertaa viikossa.

– Ihmissuhteet ovat vähän heikosti, kun ei ole perhettä eikä mitään. Asun yksin.

Tyrytyys karkoittaisi

Lehtiä lueskelemaan poikkeava Seppo Leskinen, 32, luonnehtii työttömän tilannetta.

– Eihän työtön taloudellisessa mielessäkään pääse neljän seinän sisästä minnekään. Kaikki mak-
saa: voisi melkein sanoa joka askeleen maksavan.

– Täällä syntyy siitä paitsi uskottamattoman hyviä keskustelujakin. Itselleni tärkeintä onkin paikan il-

maisuus, keskustelut ja että ehdottomasti mitään ei tyrytytä - se ei yksinkertaisesti onnistuisi.

Pysäkki on myös lapsille

Turun ortodoksinen seurakunta lähti alunperin tarjoamaan Työttömien Pysäkkiä lähinnä lasten tilapäiseksi leikkipaikaksi.

– Ajatus oli, että vanhemmat voisivat jättää lapsensa Pysäkillä tunniksi, pariksi leikkimään, samalla kun itse käyvät harrastuksissaan, hoitavat asioitaan tai käyvät vaikkapa ostoksilla, kertoo Pysäkin työllisyysvaroin palkattu ohjaaja Pirkko Ontujeff.

Kynnys osoittautui kuitenkin jostain kohdasta korkeaksi, eikä lapsia liiemmin ole Pysäkillä näkynyt. Sen sijaan työttömiä ilman lapsia poikkeilee kiittävästi.

– Kyllä välillä syntyy oikein tiiviitä keskustelujakin ja se onkin tärkeää. Oikeastaan odottaisi ihmisten keskustelemaan tunnoistaan vieläkin syvemmin, Pirkko kannustaa. Oma työllistymistään juuri tällaiseen toimintaan hoitoalalta työttömäksi joutunut Pirkko luonnehtii lottovoitoksi.

– Ehdottomasti tunnen tekevänä mielekästä työtä.

Teksti ja kuvat:
Tuula Lehtinen

Työttömän itsenäisyys?

Läänimme suuri mielenosoitus
Turun Kauppatorilla perjantaina 4. 12. 1992
klo 11.00

VAADIMME TYÖTÄ

Kaikki menoon tyytymättömät mukaan!
Ei shampanjaa vaan soppaa

Järj. Turun seudun työttömät

Turun Seudun Työttömien yhdistyksen toimisto

muutti

kulttuurikeskuksen remontin vuoksi 9.11.92-31.1.93
osoitteeseen Lätinen Pitkätie 37 B, 20100 Turku
Toimisto on tuttuun tapaan avoinna ma - pe klo 9 - 14
puh. (921) 500727
Tilan on luovuttanut työttömien käyttöön Kirvesmiesten
ammattiosasto

Työttömien pysäkki

on avoinna ma - pe klo 9 - 15, Yliopistonkatu 19 B

Tiistaina 1.12.klo 12-15

Turun Seudun Työttömien yhdistyksen

Tehotiistaisissa

luennoi Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön puheenjohtaja fil.tri. Heikki Haapala.

Yksinäisten työttömien joulunvietto

24. - 25. 12. Tarkempia tietoja saa työttömien toimistosta
Lätinen Pitkätie 37 B, puh. 500727

Velkaneuvontaa

Turun Diakoniakeskuksesta

Soita ja varaa aika maanantaina ja torstaina
klo 10.00 - 12.00 puh. 921/500381

TYÖTTÖMIEN PIKKUJOULU

4.12.-92 KLO 18.00

TURUN WEIKKOJEN SALILLA
MIKONKATU 2

LIPPUJA TST:N TOIMISTOLTA
UUDENMAANK. 1

40,-

TYÖTTÖMÄT TOIMIVAT Kotka Keski-Suomi Seinäjoki

Näin Keski-Suomessa:

2500 markan panostus poiki 70 työ- tai koulutuspaikkaa

■ Keski-Suomen Työttömien Toimikunta etenee tavalla, jota tekisi mieli kutsua silmäkääntötempuksi - ellei kyseessä olisi totinen tosi: työttömien itsensä 2.500 markan suuruisella panoksella on saatu noin 70 uutta koulutus- tai työpaikkaa. Mitenkä tämä on mahdollista?

– Sitä ovat ihmetelleet monet kunnallispamput ja virkamiehet, naurahtaa työttömien toimintaa luotsaava Aulis Alanko.

Olemme saaneet koko toiminnallemme valtavan paljon kannattajia eri järjestöistä, seurakunnista, lääninhallitukselta, sosiaalivirastoilta, elinkeinoelämläältä ja aikuiskoulutuksen parista, luettelee Aulis.

Mutta eiväthän keskiuomalaisetkaan pelkäästään hengestä elää. Tämän myöntää Aulis. Jos ideoita lähdetään toteuttamaan, tarvitaan varmasti jossain vaiheessa myös rahaa.

– Rahasta neuvottelemme jouluksi kuuden kunnan kunnajohtajan kanssa. Tällöin punnitaan voidaanko meidän kokonaisuunnitelmamme toteuttaa, ja missä kunnissa. Laajaan yhteisprojektiin kuuluu työpajatoiminta, koulutusta yrittäjille ja työttömille, innovaation lisäämistä, harrastustiloja, tiedotustoimintaa, velkaneuvontaa, kansainvälistymistä, projektitoimintaa.

– Ja tietysti mitä eri elimiä voitaisiin yhdistää, jotta tieto kulkisi niin kuin sen tulisi kulkea, luettelee Aulis.

– Meillä on noin kaksi kiloa suunnitelmia. Jos onnistumme näissä, siitä on varmasti paljon hyötyä työttömien toiminnalle koko valtakunnassa. Mitä enemmän asioiden takana on yhteistyötä, sitä varmemmin ne myös toteutuvat, muistuttaa Aulis.

Unta vai totta?

– Unta – eikun totta! Välillä tässä ei itsekään muista kumpaa, Aulis lohkoilee.

Joka tapauksessa viimeistään seuraavassa Karensisanomassa (todennäköisesti helmikuussa) kerromme perusteellisemmin, miten keskiuomalaiset onnistuvat kauppaamaan niin ideansa kuin projektinsakin.

Tuula Lehtinen

Seinäjoen työttömät ruskaretkellä

Seinäjoen Seudun Työttömien yhdistys retkeili syksyllä ikimuistoisen ruskamatkan Lappiin. Useampipäiväisen retken kuluessa poikkeiltiin Keminmaalla vanhassa kirkossa, Kukkolankoskella, Pellossa, Ruotsin puolella Jällivaarassa, Kittilässä ja Torniossa.

Seinäjoen Seudun Työttömät kokoontuvat Koliinin kylätalolla joka toinen tiistai klo 13. Kokouksista ilmoitetaan perjantaisen Eteläpohjanmaa-lehden seurapalstalla.

Seinäjoen Seudun Työttömät lähettävät Karensisanomien välityksellä terveisiä maamme kaikille työttömille.

Suomen nuoren työttömien puheenjohtaja Juha Viljanen, 20, ja Teuvo Jännimäinen ovat antaneet uuden nuoruuden lukuisille monarkeille ja cresenteille Kotkan työttömien korjausverstaassa.

Kotkan työttömien tavoite:

Lämmintä ruokaa huokealla

■ Työttömille lämmin ateria huokeaan hintaan. Näin kiteyttää Kotkan Työttömien Toimikunnan puheenjohtaja Juha Viljanen, 20, lähiajan tärkeimmän tavoitteen.

Kotkassa työttömyys on keskimääräistä vaikeampi ongelma. Jo nyt työttömänä kävelee parisensikymmentä prosenttia työvoimasta. Talven mittaan Juha arvelee työttömyyden kohtaavan joka neljättä kotkalaista työntekijää.

– Ruokalan tarve kasvaa päivä päivältä, sanoo Juha Viljanen, työtön leipuri.

Kotkan työttömien Toimikunnan ruokalahanke etenee parhailaan valtuustaloiteena. Asiaa on käyty esittelemässä myös apulaiskaupunginjohtaja Pertti Lintuselle.

– Käsitteäkseni varsin monet valtuustoryhmät suhtautuvat myönteisesti hankkeeseemme, Juha arvioi. Työttömyys ei enää koettele ainoastaan tehdastyöläisiä, vaan heitä löytyy, juristeja lukuunottamatta, likimain kaikista ammattikunnista. Eli kaikkien valtuutettujen äänestäjistä.

Kotkalaiset työttömät ovat muotoilleet ruokalahankkeensa paljolti tamperelaisten kokemusten pohjalta. Tampereella työttömien ruokala tarjosi ensimmäisen keittopadallisen syyskuun puolivälissä. Ruokalatoiminnassa ovat keskeisesti mukana kaupunki ja seurakunnan diakoniatyö: kaupunki tarjoaa tilat, kolme velvoitettyä työntekijää on saatu ruokalan käyttöön työllistämispalvelusta. Seurakunta puolestaan tukee ruuan hintaa niin, että keittolautasellinen juoman ja leivän kera voidaan tarjota työttö-

mälle seitsemän markan hintaan.

– Kotkassa toivomme kaupungin todella lähtevän mukaan ainakin tilojen ja muidenkin puitteiden osalta. Tietysti toivomme myös seurakunnan myötämieltä, he vain ovat pitäneet hieman välimatkaa meihin työttömiin.

Kotkassa myöskään kaupunki ei ole osoittanut velvoitettyä työttömien toimintaa kuten Tampereella.

– Työttömien toimikunta on kyennyt työllistämään kaksi henkilöä kuuden kuukauden jaksoksi oman varainhankintansa avulla: polkupyörien korjausta, myyjäisiä, kirpputoreja, arpoja...

Kotkassa, samoin kuin Tampereella, työttömien vapaaehtoistyö on toiminnan a ja o. Työttömät auttavat itse itseään, kunhan toiminnalle luodaan puitteita. – Tähän tarvitsemme mahdollisimman monien tahojen myötämielisen ja yhteistyön, Juha sanoo.

Pyöräverstaalta rahaa toimintaan

Esimerkki kotkalaisten työttö-

mien toiminnan omaleimaisuudesta löytyy polkupyöräkorjaamosta. Parinkymmenen käyttövuoden himmentämät cresentit ja Monarkit kokevat korjausverstaassa uuden nuoruuden. Pinnoja uusitaan ja kappoja puhdistetaan – uutta ja vanhaa yhdistämällä syntyy kelpo ajokkeja. Juha Viljanen kertoo kunnostettujen pyörien tekevän hyvin kauppansa, sillä ne myydään lähinnä omakustannushintaan.

– Kunnostamme koko ajan myös uutta kalustoa. Läheskään kaikki pyöräilijät eivät ehdi tai viitsi paneutua pyöriensä huoltoon ja kunnostukseen.

Sesonkiaikana pyöräverstaassa riittää työtä 5-6 vapaaehtoiselle.

Talkoot ja tanssit yhdistävät työttömiä

Työttömien yhteiset tilaisuudet – talkoot, huutokaupat, myyjäiset, iltamat, risteilyt – ovat Juhankaan tärkeä kanava paitsi näkyä ja kuulua, myös jakaa tietoa työttömien toiminnasta ja työttömien asiasta yleensäkin. Tällaisissa tilaisuuksissa saavat monet ideat alkunsa.

Kotkan työttömien toimitila, yhteensä 120 neliötä, sijaitsee Opistonkatu 4:ssä. Kaupungin luovuttamissa tiloissa on pyöräkorjaamon lisäksi kirpputori, oleskelutila, toimisto ja kierrätysvarasto.

Tuula Lehtinen

TYÖTTÖMÄT TOIMIVAT Nurmese Tampere

Nurmeuksessa jännätään:

Kopauttaako valtuusto koulun työttömille

Nurmeksen Seudun Työttömien Yhdistyksessä eletään nyt jännittäviä päiviä. Joulukuussa kokoontuvan kaupunginvaltuuston päätettävänä on anomus Puiroonkankaan koulun saamisesta työttömien yhdistyksen käyttöön.

Työttömien yhdistys perustettiin Nurmeeseen loka-kuun lopulla. Miten vireästi ja monipuolisesti työttömien oma toiminta seudulla viriää – se on nyt valtuuston nuijan kopautuksen varassa. Nurmeksen ja Valtimon seudulla on noin 1 500 työtöntä. Koulutalosta haluttaisiin luoda työttömien oman toiminnan keskus.

Työttömien yhdistyksen tuore puheenjohtaja, Risto Syvänen, odottelee valtuuston kokousta hienoisen jännittyneenä, vaikka toimitilalesityksen valmistelussa olikin kaupunki vahvasti mukana.

– Onneksemme kaupunginjohtaja Pertti Vainionpää on tutustunut työttömien toimintaan jo aiemmin muunmuassa Irlannissa ja Skotlannissa. Hän lähti heti vahvasti mukaan kehittämään hanketta, kehaisee Risto Syvänen.

Kaupunginjohtajan myötävaikutuksella perustettiin valmiiksi työtöntö, johon kuuluivat kaupungin sosiaalitoimen edustajana Ossian Lindén ja työllistämistoimiston edustajana Heimo Kokkonen.

Työttömiä toimikunnassa edusti Risto Syvänen.

Kaupunginhallituksen käsitteeseen 4.11. jätetty ja kohta valtuuston asialistalle päätyvä esitys sisältää varsin seikkaperäisen muotoilun toimitilan käyttöperiaatteista, taloudellisen tuen tarpeesta ja vuokrausperiaatteista.

– Jos valtuusto hyväksyy hankkeemme, ei ideoista ja toiminnasta varmastikaan tule puutetta, sanoo Risto Syvänen.

Laaja käyttö, isännöisyys työttömillä

Risto Syvänen pitää omaa toimitilaa keskeisenä tekijänä, jotta työttömien harrastus- ja muu vapaaehtoistoiminta käynnistyisi. Puiroonkankaan tyhjiin jääneeseen koulutaloon olisi tarkoitus perustaa erilaisia työversteita yhtä hyvin tekstiili-, puu- kuin metalli- tai taidetoita varten. Koulu palvelisi myös tapaamis- ja keskustelupaikkana. Siellä sijaitaisi myös yhdistyksen toimisto.

– Pääperiaate olisi, että työttömät isännöisivät tiloja, mutta niiden käyttö olisi mahdollisimman moninaista ja ennakkoluulotonta.

Tiloja voisivat käyttää mielellään muutkin kuntalaistahot kuin työttömät. Samoin pajoja ja työvälineitä voitaisiin vuokrata vaikkapa yrittäjiksi ryhtyville mallikappaleiden valmistamiseen. Jossakinhan sellaisiakin tulisi voida tehdä, että kauppa lähtisi käymään, Risto Syvänen ideoi.

Valmiina yhteistyöhön

– Kaikki ovat tervetulleita yhteistyöhön kanssamme. Mitä vilkkaammassa vuorovaikutuksessa olemme eri tahojen kanssa sitä enemmän uskon ideoita kehittyvän ja toiminnan moninaistuvan, sanoo Risto Syvänen. Hänen mukaansa toimitilahankkeen valmistelujen yhteydessä on luotu suhteita työllistämistoimistoon ja sosiaalitoimeen. Yhdistyksen perustavassa kokouksessa olivat mukana edustajat muunmuassa työvoimatoimistosta, evankelisluterilaisen seurakunnan lapsi- ja diakoniatyöstä, Evankelisesta opistosta ja kaupungin sosiaalitoimesta. Kaikkien näiden tahojen mukaan erilainen taloudellinen ja koulutuksellinen tuki työttömille on täysin mahdollista. Hyvässä keskusteluyhteydessä Risto Syväsen mukaan ollaan myös kauppaopiston aikuiskoulutusjaoston yrittäjäkursseistaisten kanssa.

– Tietysti olemme silti itsenäisen ja riippumattoman yhdistyksen, joka tekee itse päätöksensä, Risto Syvänen muistuttaa.

Talousvastuu vähitellen yhdistykselle

Toimitilahakemuksessaan työttömien yhdistys toivoo, että ensimmäinen toimintavuosi, siis ensi vuosi, olisi vapaavuosi: toimitilasta ei perittäisi vuokraa ja

kaupunki maksaisi tilojen huolto-, vesi-, sähkö- ja tiehoitomaksut. Jos tilojen käyttökustannukset kuitenkin nousisivat suuremmiksi kuin mitä ne olisivat, jos talo olisi koulukäyttöä, yhdistys suorittaa erotuksen.

– Toisena vuotena ja sitä seuraavina vuosina solmittaisiin kaupungin kanssa vuosittain eräänlainen kokonaisvuokrasopimus.

– Koulutalossa on puukeskuslämmitys ja kaupungilla paljon metsää. Saisimme varmasti metsänparannustyökaluilla kerättyä lämmitykseen färvittävät puut.

– Muutoinkin monen asian ja toiminnan tulee perustua työttömien omaan talkoopanokseen. Sehän on osa toiminta-ajatustamme: vaikuttamme itse oman asemamme ja elämänlaatumme parantamiseen, sanoo Risto Syvänen.

Hallitus jo työssä

Yhdistyksen perustava kokous valitsi seitsenjäseniseen hallitukseen seuraavat henkilöt: Pirjo Kejonen (siht.), Ari Sallinen, Rauni Kuittinen, Kalervo Sarkkinen, Harri Pääntönen, Merja Pyykönen, Sylvi Kuvaja. Hallitus kokoontui ensimmäiseen suunnittelukokoukseen marraskuun puolivälissä.

Yhdistyksen henkilöjäseneksi voivat liittyä 15 vuotta täyttäneet työttömät työnhakijat, lomaautetut, työttömyyskorvausta saavat lyhennettyä työaika tekevät, työllistämiskoulutuksessa olevat sekä työllisyysvaroin määrääjäksi työllistetyt.

Nurmeksen Seudun Työttömien Yhdistyksen kuuluu Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestöön (TVY), joka on asettanut toiminnalleen kolme päätehtävää: työllisyyden parantamisen vaikuttamalla työllisyyspolitiikkaan, työttömien toimeentulon parantamiseen ja pääosin paikallistoimikuntien harjoittamaan sosiaalisen toiminnan, jolla työttömät auttavat itseään ja toisia työttömiä selviytymään työttömyysaikana.

Työttömien toiminta on ehdottomasti poliittisesti sitoutumaton.

Tuula Lehtinen

Työttömien ruokala Tampereella kasvattaa suosiotaan päivä päivältä, kun sana keittopaikasta leviää.

Tampereen työttömillä vilkkaasti toimiva ruokapaikka

Tampereen työttömät ovat ensimmäisinä Suomessa ottaneet kauhau kauniiseen käteeseen ja perustaneet oman ruokalan. Ruokalatoiminta on lähtenyt liikkeelle niin vilkkaana, että muu Suomi ottaa rohkaistuneena mallia.

Tampereen Seudun Työttömät ry:n monitoimintakeskuksen välittämässä läheisyydessä toimiva ruokala-kahvila avasi ovensa syyskuun puolivälissä. Tätä ennen kaupungissa on seurakunnan toimesta tarjottu ruokaa kerran viikossa ja yksityiset työttömät ovat pitäneet rokkabaariaan.

Työttömien oma ruokala tarjoaa keittoja viitenä päivänä viikossa klo 11–14. Ruokalan vastaavana emäntänä toimiva Kaija Laine kertoo saavansa lähes pelkästään positiivista palautetta asiakkailtaan. Suolaa toivotaan joskus lisää, mutta sitäähän on helppo ripauttaa jälkeensä.

Ruokala työllistää neljä tekijää

Päivässä käy keitolla noin 70 asiakasta. Samat ihmiset käyvät uskollisesti monta kertaa viikossa ja uusia tulee koko ajan lisää, kun sana ruokalasta leviää työttömien

keskuudessa. Tällä hetkellä ruokala työllistää neljä tekijää ja laajennussuunnitelmiakin on mahdollisten uusien tilojen myötä. Ruokala toimii nyt kaupungin ylläpitämässä Vuoltsun nuorisotiloissa.

Hinta/laatu-suhde työttömien eduksi

Ruokala pyrkii toimimaan omakustannushintaan hyvän laadun periaatteella, Kaija Laine painottaa. Keitto, leipä, voi ja maito maksavat työttömälle vain seitsemän markkaa (muille kymmenen markkaa). Rahoituksesta vastaavat seurakunta ja yksityiset henkilöt.

Kirkko tukee tulevaisuudessa entistäkin tuntuvammin työttömien ruokalatoimintaa. Osa yhteisvastuukeräyksen tuotosta suunnataan työttömien järjestöille.

Yhä useammat työttömät saavat näin päivän tärkeän lämpimän aterian sopuhinnalla. Ruokailun yhteydessä työttömät voivat tavata toisiaan ja vaihtaa kuulumisia soppalautasen ääressä. Tampereen ruokalamalli sopinee lusi-koitavaksi kautta maan.

Kierrätysvinkki pesulapaikkakunnille

Tampereelainen Viinikan pesula on ryhtynyt luovuttamaan noutamatta jääneet pyykki Tampereen Seudun Työttömien yhdistykselle.

Pesula säilyttää pyykkejä vähintään kolme kuukautta, jonka jälkeen ne joutuisivat kaatopaikalle.

Työttömien yhdistys sai noutaa

ensimmäisen pyykkierän lokakuussa. Yhdistyksessä pyykki lajitellaan kierrätyskeskuksen ja kirpputorin tarpeisiin.

Kierrätyskeskus Hippoksen kaupunginosassa on työttömien ruokala-kahvilan ohella yhdistyksen monitoimintakeskuksen keskeisiä toimintoja.

TYÖTTÖMÄT TOIMIVAT Hyvinkää Pääkaupunkiseutu Hämeenlinna

Omat tilat tavoitteena Hyvinkään työttömällä

■ Hyvinkään työttömät toivovat saavansa omat toimitilat vielä tämän vuoden puolella.

– Jätämme anomuksemme kaupunginhallitukselle heti Tampereen reissun jälkeen, kertoi työttömien puuhemies Eero Pääkkönen Karensisanomille.

Joukko hyvinkääläisiä työttömiä ja heidän yhteistyötahoja edustajia tutustui Tampereen Seudun Työttömien Monitoimintakeskuksen toimintaan 10.11.

Eero Pääkkönen on enemmän kuin vakuuttunut omien toimitilojen välttämättömyydestä.

– Vasta omat tilat mahdollistavat työttömien omaehtoisen toiminnan. Eeron oma työttömyys on jatkunut puolen toista vuotta.

Työttömien omiin toimitiloihin Eero näkisi mielusti puhuttavan erilaisia työversteita - käyttöä käsille ja ammattitaidoille.

– Ainakin autokorjaamo, metalli- ja puutyövästistä, samoin naisten tekstiilityöpajaa on kysely. Eero kertoo. Työttömillä on paljon erilaisia taitoja, joita halutaisiin pitää yllä, kunhan vain puitteita järjestäisi.

Tampereen työttömien toiminnasta saatuja kokemuksia Eero kiitteli hyvin kannustaviksi. Hyvinkäällä voitaisiin esimerkiksi juuri työpajojen osalta edetä samansuuntaisesti kuin Tampereella. Sen sijaan joihinkin toimintoihin tulisi selkeä leima: "Hyvinkää special", eli omaleimaisuudelle on aina jätävä riittävä tila - muutoin homma ei kukoista.

Yhteistyötahot hyvin mukana

Hyvinkäällä on työttömän runsaat 2 900 kuntalaista. Tämä on yli 13 prosenttia työvoimasta. Paikallinen työttömien toimintaisi kaupungilta toimitilat käyttöönsä syyskuun alusta lämpöineen, valoineen, vesineen. Yhdistyksen rekisteröinti on parhailaan menossa.

Yhteistyösuhteet kaupunkiin, työvoimatoimistoon ja seurakuntaan sekä paikalliseen ammattijärjestöön ovat kehittyneet viereästi.

Tampereen työttömienkin toi-

mintaan oli yhdessä hyvinkääläisten työttömien kanssa tutustuttu yhteistoiminnasta kiinnostuneiden tahojen edustajia, kuten Hyvinkään kaupungin henkilöstöpäällikkö Juhani Alavuo, työvoimatoimiston päällikkö Vilho Venäläinen, SAK:n paikallisjärjestön edustajana Aarne Ahvenainen, joka edusti myös kaupungin teknistä lautakuntaa. Seurakuntaa edusti yhteiskunnallisen työn pastori Pertti Kakkonen. Mainittakoon, että reissussa oliin seurakunnan tarjoamalla bussikyvyillä.

– Myös hyvinkääläinen lehdistö on tuonut asiaamme hyvin esille, Eero kiittelee.

Työttömien torstai

Hyvinkään seurakunta tarjoaa työttömille torstaisin yhdessäoloa ja toimintaa koko päivän: lentopalloa, saunomista, maksuttoman lounaan, esitelmää ja muuta ohjelmaa. Työttömien torstait tapahtuvat Vehkaojan seurakuntakeskuksessa klo 10–15.

Kerrottakoon, että ensi torstaina (3.12.) kuullaan esitelmä "Kaikissa meissä on kasvunvara". Aihetta käsittelee aikuiskoulutuskeskuksen Hyvinkään toimipisteen johtaja Timo Nissi.

Hyvinkään seurakunta on myöntänyt työttömien ensi vuoden toimintaan 100.000 markan määrärahan.

jatkuu s. 6

Työttömyys on yhteiskuntamme keskeisin ongelma. Eikä vain tänään, vaan vielä huomennakin. Tällaisen arvon ovat joutuneet allekirjoittamaan syksyn edetessä maamme kaikki vaikuttajat: kyseessä ei olekaan enää hallittu rakennemuutos.

Tiedotusvälineille – ja toimittajille – kansalliseksi hätätilaksi riistäytynyt massatyöttömyys lienee järkälemäisin haaste miehuistiin. Riittääkö asiantuntemus?

Riittääkö ammattimoraali? Kestääkö kantti?

Haastetta on mahdotonta sivuuttaa ja vähätellä.

– Työttömien omalla aktiivisuudella on nyt myös suuri merkitys, sanoo Liisa Hämäläinen, "radiotoimittajaksi" ryhtynyt työttömien toimistotyöntekijä.

Liisa on yhdessä Juha Lehtisen kanssa toimittanut pari kuukautta pääkaupunkiseudulla kuuluaan Lähiradioon (100.3) Työttömien ääni -ohjelmaa. Keski- viikkoisin lähetettävän ohjelman työstäminen haastatteluneen ja ohjelmaksi muokkaamisineen on työllistänyt vapaaehtoiset tekijänsä hyvinkin kahdeksi päiväksi viikossa.

– Nyt olemme onneksemme saaneet työryhmäämme kolman vapaehtoisen, Helena Utraisen. Juhana ja minun puhti alkoi jo vähän hiipua, Liisa nauhahtaa. Liisa uskoo kuitenkin, että työttömien ääni saadaan kuuluu Lähiradiossa ainakin vuoden loppuun asti. Ensi vuoden lähetysten valmistamiseen lisävoimia kyllä tarvitaan, mutta varmasti tekijöitä Suur-Helsingistä löytyy. Lähiradion lähetyksia on jaettu usean omistaja-kansalaisjärjestötahon kesken. Työttömien ääni kuuluu Kansan Radioliiton lähetyksellä.

Uusia ideoita, lisää vapaaehtoisia

Liisa Hämäläinen peräänkuu-

Kuvassa Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön puheenjohtaja Heikki Haapala Ylen Ykkösen haastattelussa.

Työttömän ääni kuuluu pääkaupunkiseudulla

luttaa työttömien kentän omaa aktiivisuutta. Uusille ohjelmaide- oille olisi käyttöä: millaisista asi- oista työttömät haluaisivat Työt- tömien äänen kertovan? Ketkä haluaisivat tulla mukaan välittäm- ään työttömien ääntä?

– Asiantuntija-apua olemme saaneet valtavasti Työttömien Valtakunnalliselta Yhteistoimintajärjestöltä. Järjestön puheenjohtaja Heikki Haapala oli lähteyksemme ensimmäinen alustaja, kertoo Liisa. Sittemmin Juha ja Liisa ovat tehneet ohjelmia työt- tömien tilaisuuksissa ja tapaamis- paikoissa sekä studiohaastatte- luissa.

– Tuntuuhan se vähän hassulta, mutta myös kivalta, kun ihmiset puhuttelevat toimittajaksi, Liisa kommentoi ohjelmantekotilanteita.

Radiotyö katkaisi toivottomuuden

Liisaan työttömäksi joutumi- nen 1.7.91 kolahti kovaa ja syväl-

tä. Toivottomuuden ja neuvotto- muuden tunteet olivat muserta- via. Kahdenkymmenenseisemän työvuoden jälkeen kotirouvan rooli ei tuntunut lainkaan riittä- vältä.

– Vähän toivuttuani aloin kat- sella opiskelumahdollisuuksia ja pääsinkin sitten Konalaan am- matti-instituuttiin. Suoritin siellä kaupan ja hallinnon osastolla toi- mistotekniikan linjalla merkantin tutkinnon.

– Ja opiskelemaan ryhtyminen ei ollut lainkaan helppoa keski- ikään ehtineelle.

Joka tapauksessa Liisa oppi opiskelemaan, suoritti kurssin ja tekee nyt vapaaehtoistoimittajana radiolähetyksiä, jota ei aiemmin olisi tullut kuvitelleeksikaan. Toi- vottomuus ei Liisaa enää ihan helposti lamaannuta, hän on ylittänyt monta kynnystä.

– Tietyksi normaalia palkkatyö- tä on saatava. Etsin sitä koko ajan, sanoo Liisa.

Tuula Lehtinen

Työttömien toimintapäivä Hämeenlinnassa

SAK:n Hämeenlinnan paikallisjärjestö järjesti työttömille toimintapäivän 9.10. Mukana oli myös Hämeenlinnan Työttömät ry. toritettoineen.

Toiminta alkoi Hämeenlinnan torilla aamupäivästä, jolloin alkoivat paikalle saapuvat saada herkekeittoa ilmaiseksi SAK:n tarjoilemana. Hämeenlinnan Työttömät myivät puolestaan TVY:n arpoja ja jakoivat Karensisanomia teltastaan. Myös Kirjutoritarvaremyyntiä harrastettiin.

Toimintapäivän aikana tarjottiin kaikkiaan noin 850 hernesoppa-annosta, joten väkeä oli Hämeenlinnan olosuhteisiin nähden liikkeellä huomattavasti. Työttömien teltta näkyi torikuvassa budjettiriihestä tuotujen banderollien ansiosta. Myös "infotorni" oli tuotu Helsingistä Hämeenlinnan torille.

Päivä jatkui illalla kahvila Villiriusussa kahvitarjoilulla. Joh- tava työvoimaneuvoja Rajja Jokinen oli saapunut paikalle kertomaan viimeiset kuulumiset työllisyystilan- teesta. Vilkaaseen ja monipuoliseen keskusteluun osallistui paikalle tulleet työttömät aktiivisesti.

Lukuisista mielipiteistä kosketti ehkä eniten työttömän arvostelu päättäjiä kohtaan, jotka painottavat ongelmista selvittävää työtä tekemällä. Tällaiset lausunnot ovat edes- vastuuttomia ja loukkaavat työt- tömiä, joilta nämä samat päättäjät ovat vieneet työpaikat ja synnyttäneet on- gelmat.

Teksti: Juhani Rantanen
Kuva: Rauni Heinänen

TYÖTTÖMÄT TOIMIVAT Tampere Kuopio

Monitoimintakeskus viritetty laajentamaan toimintaansa Tampereella

Tampereella on syksystä asti toiminut työttömille suunniteltu monitoimintakeskus, joka on vahvassa myötä-tuudessa Tampereen kaupungin myöntämien yli 700 neliön lisätilojen ansiosta. Niihin on suunnitteilla monipuolista verastilaa työttömien työpajoja varten.

Kaupunki antaa tilat käyttöön veloituksetta ja huolehtii lämmön ja sähkön saannista, kiittelee Tampereen Seudun Työttömien puheenjohtaja **Seppo Vainio**. Näin kaupunki tukee työttömien toimintaa konkreettisesti avulla.

Verastilojen remontoimista vastaa Pirkanmaan ammattioppilaitoksen rakennustekninen osasto oppilastyönä. Yhteistoiminta alkoi jo nykyisten linja-autoasemalla sijaitsevien tilojen kunnostuksella. Monitoimintakeskus kattaa tänään toimituksen ja atk-pajan alun. Erillisinä toimii Hippoksen kierrätyskeskus.

Työpajat aktivoivat harrastustoimintaa

Tilojen valmistuttua aloittavat toimintansa autonkorjaus- ja puu-työverstaat, atk-paja, taidepajat, tekstiili- ja hienomekaniikan pajat. Ammattitaitoisia vetäjiä on jo tiedossa.

Pajojen työkaluja varten on jätetty anomus Raha-automaattiyhdistykselle. Perusteluna pajojen toiminnan tärkeydelle korostetaan ihmisten auttamista pysymään työkykyisinä ja mieleltään virkeinä laman ja työttömyyden aikana. Samalla ne toimivat myös sosiaalisena kontaktipintana.

Laaja verkosto asiantuntemusta

Yhteistyötahot monitoimintakeskuksen projekteissa edustavat laajaa näkemystä työn tärkeydestä. Mukana ovat seurakunnat,

SAK, A-Kilta, Mielenterveysseura, Tampereen kaupungin sosiaalivirasto ja isännöintitoimisto, Hämeen työvoimapiiri, Tampereen työvoimatoimisto, kaupungin nuorisotoimisto, RAY:n paikallistoimisto ja Suomen Kristil-

lisen Työväen liitto, jonka panos on tehnyt mahdolliseksi monien antoisten talkooleirien järjestämisen työttömille Karkun Päiväniemen virkistyskeskuksessa.

Ensi kesää varten pyritään saamaan entinen kansakoululaisten kesäsiirtola työttömien perheleirijä varten. Ja joulun läheisyys painottuu perinteiseen työttömien joulujuhlaan Uudenkylän Tapiolassa 10.12. Tarjolla on työttömien tarjoama jouluteria ja paikallisten taiteilijoiden ohjelmaa.

Raili Anttila

Tampereella torjuttiin lamaa tanssin tahdissa 18.11. Tullikamarin Pakkahuoneella. Yli parinsadan työttömän joukko sai kuunnella tunteittujen taiteilijoiden konsertin ja tanssia reippaasti päälle. Sari ja Tarmo Salmela ovat tamperelaisia työttömiä, jotka nauttivat tilaisuuden annista. Tilaisuuden järjestivät Tampereen Seudun Työttömät ry ja Tampereen kaupungin kulttuurilautakunta.

Pohjoishämäläiset kansanedustajat olivat Tampereen seudun työttömien tentittävänä syyskuun lopulla. Kuvassa vasemmalta Marjatta Stenius-Kaukonen (vas.), Eila Rimmilä (vas.), Heikki Ollila (kok.), Markku Laukkanen (krist.), Jukka Gustafsson (sd), Pentti Lahti-Nuutila (sd) ja Reijo Lindroos.

Tervehdys lumisen talven keskeltä!

Lunta on tullut ja talvi alkanut hyvällä vauhdilla, vaikkakin lehtiä on vielä puissa. Luonto oikkuilee ja Suomen talous samoin. Saas nähdä, mitä talvi tuo tullessaan.

Arvat saatiin sittenkin myytyä, vaikka tuli hieman kiire loppujen kanssa. Pienoinen summa kertyi yhdistyksen kassaan arpajaisu-loista ja yhdistystä saatiin vietyä mukavasti ulospäin. Moni osti kannatuksen vuoksi, joten kyllä työssäkäyvät meitä muistavat, vaikkeivat aina ymmärtäisi.

Nivel (Nimettömät velkaiset) ry, on tullut samoihin tiloihin meidän kanssamme. Yhdistyksen jäsenet yrittävät auttaa niitä, joilla on velkaa taakaksi asti. Yhteistyö heidän kanssaan on ollut tois-taiseksi vähäistä. He ovat paikalla ma, ke ja pe ja käyttävät samaa puhelinnumeroa meidän kanssamme.

Järjestimme kirpputorin päivällä 20.10. yhdistyksen toimistossa. Osanottajat maksoivat pöytäpä-kasta pari kymppiä yhdistykselle ja myyjät olivat tyytyväisiä kävijämäärään.

Saunailta pidettiin 5.11. Sen aiheena oli Työelämän uudistuminen. Paikalle oli kutsuttu yliopiston sosiaalitiiteen laitokselta lu-ennoitsija alustamaan ja SAK:n

ammattiosastoista väkeä. Iltpap-laa tarjottiin. Paikalla oli pari-kymmentä keskustelijaa, SAK:n lisäksi oli entisen TVK:n Kuopio-on ammattiosastoista muutama henkilö. Illan keskustelut olivat varsin antoisia, lisää samanlaisia kannattaa järjestää muuallakin Suomessa. Yliopistoissa löytyy tietoa ja sitä jaetaan, jos vain muistetaan kysyä.

Toritulaisuus

Luantaina 5.12. tarjotaan rusi-nasoppaa ja riisipuuroa torilla. Ti-laisuus järjestetään yhteistyössä yhden ammattijärjestön ja parin muun järjestön kanssa. Itsenäi-syyden mekin olemme ansain-neet.

Vuosikokous pidetään tammi-kuussa torstaina 28.1.1993. Ajas-ta ja paikasta ilmoitetaan myö-hemmin.

Terveisin

Kuopion seudun työttömät – Varapotti
Kauppakatu 46 (Vinkkeli),
Kuopio
Puh. (971) 263 3181,
ti & to klo 10–14

Tampereen seudun työttömien Joulujuhla

10.12. 92 klo 12-15 Tapiolassa, Karhunkatu 71
Ohjelmaa ja jouluteria riisipuuroineen

Tampereen Seudun Työttömien Joulumyyjäiset

14. 12. alkaen klo 12.00 Monitoimintakeskuksessa, Vuolteenkatu 16. Leivonnaisia, käsitöitä, lahjatarvotteita, ym. ym.

Työttömien ruokala-kahvio

avoimena arkisin klo 10-14. Keittoateriat hintaan 7 mk

Työttömien lentopallovuoro

joka maanantai klo 11-13 Saukkolassa, Vainiokatu 2

Työttömien Monitoimintakeskuksessa

neuvontapalvelu

arkisin klo 9-15. Linja-autoasema, Vuolteenkatu 16.

Tervehdys työtön ystäväni!

Tulimme juuri parin tunnin lenkiltä Kaupista. Näin uskomatonta lokakuuta ei ole ennen ollut, ei ainakaan miesmuistiin. Meillähän on täällä täysi talvi. Aurinko paistoi ja pakkasta oli viitisen astetta. Lehtipuut, jotka vielä eivät ole edes pudottaneet lehtiään, ovat lumen painosta menneet luokille. Täällä on lunta ainakin 30 senttiä. Koivujen kullankeltaiset lehdet hohtivat auringossa keltaista valoa tummien kuusien keskellä, se valo tuntui täyttävän koko metsän.

Arietta laukkasi, minkä käpälillä pääsi yli lumisten kivien ja kantojen. Tulen aina iloiseksi, kun näen sen riemun, kun se saa juosta vapaana luppakorvat liehuen. Varikset kiusaavat sitä lentäen aivan sen yli ja eteen. Arietta yrittää tavoittaa niitä siinä onnistumatta, hyvä niin. Olen yrittänyt selittää sille, että linnut lentävät ja me pysymme maassa. Sanon myös, että katsopas peiliin, siellä ei näy lintukoira vaan kääpiönautserin karvainen kuono ja terhakat silmät tuuheiden kulmakarvojen alta.

Vielä pienen puron ovat vapaana jäästä, vesi virtaa kirkkaana. Purojen reunamilla jää ritisee Arietan mielestä erinomaisen kutsuvasti. Saan tämän lästä opastaa sitä pois vaaran paikoista. Se ei taida muistaa enää keväistä molskahdustaan yhteen allikkoon, silloin tultiin nopeasti tasua toisen eteen pistään kotiin lämmittelemään.

Immettelimme Kaupissa kulkiessamme, miksi niin paljon suuria, uljaita puita on kaadettu kuntotien varrelta. Selitys kuuluu, että ne piti kaataa, jotta lumi saataisi laduille, jotta hiihtäjät voisivat hiihdellä. Sanovat myöskin, että useimmat puut olivat jo lahoja. Se ei pidä alkuunkaan paik-

kaansa. Laskimme vuosirenkaita terveistä kannoista, niillä puilla oli ollut hyviä ja huonoja kasvuvuosia paljon enemmän kuin sata vuotta. Moottorisahalla ne saatiin nopeasti nurin, nyt on sitten mahdavat "paanat" hiihtäjien hiihdellä. Mitenkähän muuten ennenvanhaan metsiin satoi lumi, silloin meinaan myös hiihdettiin metsissä. Tulkintamme onkin, että nykyajan luistelijahihtäjät, nuo "Euroopan omistajat" tarvitsevat leveät väylät huitoakseen tavalliset taapertajat pois tieltään - minneköhän niillä on ainainen kiire?

Muuten tulipa mieleeni eräs lehtijuttu, jonka luin. Lähikunnan

talousjohtaja (nainen) oli säästämispuuhissaan oivaltanut, miten kauhean paljon kunta joutuu maksamaan siivoojille palkkaa.

Tämän erinomaisen oivalluksen jälkeen kunnan viranhaltijat ovatkin kuulemma lupautuneet ihan itse siivoamaan jälkensä, jotta säästetään. Kuinkahan paljon kunnan veronmaksajille tulee maksamaan, kun rouva talousjohtaja siivoaa talousjohtajan palkalla! Taitaa olla työn puute niillä, jotka mielivät puuhastella siivoojien työn parissa. Ikivanhahan tuokeksintö on, meinaan että säästetään siivoojien ja lähetien palkoista ja lyijykynistä. Nyt sitten johtoryhmä (suurella palkalla)

kartoittaa siivoojien työtä. Ajattelisin, että viisaampaa olisi, jos joku älykäs kartoittaisi tämän johtoryhmän työt.

Eilen iltamyöhällä puistossa kävellessämme oli tosi kummallinen tunnelma. Kullankeltaiset koivut lumipeitteisinä katulyhtyen valossa ja tavattoman syvän sininen taivas yllä, maa valkoisena lumesta. Hienoinen tuulenvire alkaa hissukseen jo pudottaa jäisiä lehtiä. Ne rapisevat hiljalleen lumelle. Kohta koko puisto näyttää merkilliseltä, puiden alustat keltaisia, vihreitä, oransseja riipuen siitä, minkä väriset lehdet puusta ovat hangelle varisseet. Eitäläistä lokakuuta voi todeksi uskoa.

Yhtenä aamupäivänä oli melkoinen usva Näsijärven yllä, ja samaan aikaan paistoi aurinko Kaupin metsässä. Katselimme kummallista näkyä. Siilinkarin majakka jökötti kuin sokeritoppa jäälakeudella. Järvi oli tyyni ja hiysin näköinen, mutta eihän se vielä pitkään aikaan jäädy.

Tämä aamu oli surullinen, kun katsoessani ulos totesin, että naapuripihan kaunis, vanha pihlaja ei ollut kestänyt lumen painoa, vaan oli kaatunut. Nyt sitä ei enää ole. Itkin, sillä niin paljon siitä pidin, se oli oleellinen osa maisemaani. Kun kerroin tästä naapurille, hän kummasteli, että "sinä siis todella ihan suret siitä, sehän oli jo vanha, mitäs siitä...". Tuntui jälleen, että ihmiset eivät näe eivätkä tajua ympäristönsä kauneutta, he vaan talleavat tasaiseen tahtiin ja ovat iloisia, kun parkkipaikat lisääntyvät! Ahdistun jälleen, enää eivät punatulkut eivätkä tilhiparvet saavu syömään pihlajanmarjoja ikkunamme alle.

Olisikohan seuraavasta lääkkeeksi ehdistukseeni - mitäs luulet ystävä? Luin yhdestä lehdestä kummallisesta "sivistyneistön" noituusharrastuksesta (sillä on nimikin: Wicca-noituus). Eräs metsäalan professori on kuulemma väittänyt tietävänsä, että puilla on energiakenttä, joka ulottuu kymmenisen senttiä rungon ulkopuolelle. Ihminen voi päästä voimasta osalliseksi, jos ymmärtää halatelemistä. Olen aina kokenut luonnon hyvin voimakkaasti ja se on merkinnyt minulle paljon, mutta noituus, no - voidaan niitä puita halata "varmuuden vuoksi" (kun katsoo ympärilleen, ettei kukaan vaan näe)!

**Teksti ja piirros:
Tuula Tuominen**

Tervetuloa ystävät Tampereen seudulta!

Jos päivien harmaus, lama tai työttömyys painaa, jos on ystävän tai juttukaverin puute, älä anna nykytilanteen nujertaa itseäsi. Tule myötäajattelevien ystävien ja antoisien harrastuksen pariin. Kanerva-Kuoro on kohta viisikymmentä vuotta toiminut laulunharrastajien ryhmä. Harjoitellaan ja esiinnyimme aktiivisesti. Meillä on monipuolinen ja omaperäinen ohjelmisto, jota toteutamme oman soitinyhtyeemme avustuksella. Kaipaamme riveihimme uusia kasvoja, uusia laulua rakastavia ystäviä. Jos omaat kohtalaisen lauluäänän ja "nuottikorvan", hakeudu seuraamme. Harjoitellaan AMURIN koululla maanantaisin ja torstaisin klo 18.30 - 20.45. Nyt uuden ohjelmiston harjoitusvaiheessa pääset kyllä nopeasti mukaan.

TULE JA LAULA KANSSAMME!
KANERVA - KUORO JA SOITINYHTYE
Yhteyshenkilöt:
Else Lindgrén puh. 443 309
Pekka Vartia puh. 635 571

Lama

Kevyt lenkki puoli kiloa viisi yhdeksänkymmentä omenia autiotalon omenapuusta jalostamaton puu, vähän raakoja vielä Hernekeittoa tarjous kolme yhdeksänviisi omenia kaveri toi kaksi muovipussillista punainen kaneli, hyviä. Maksalaatikko päivän tarjous neljäyhdeksänviisi omenia naapurin puutarhasta luvalla jo vähän matoisia kokosin ruohikolta Perunoita (siikli) markkaviisikymmentä kilo marketissa (viidentuhannen kilon erä) omenavarkaissa kirkkoherran puutarhassa valkea kuulas helvetin hyviä kirkkoherran koira haukkui vähän mutta hiljensi, kun heitin omenalla juoksin suoraan vesiojaan kuivattelen tossujani nyt WC sähköpatterilla ja pureskelen omenaa.

Erkki Salonen
Siuro

**KOHTUUHINTAISIA
KURSSEJA
TASOSTA
TINKIMÄTTÄ**

LAPIN ALUETOIMISTO
(9698) 20357

OULUN ALUETOIMISTO
OSAAMISEN
KIERRATYKESKUS
(981) 378 209

VARSINAIS-SUOMEN
ALUETOIMISTO
(921) 379 170

KESKI-SUOMEN
ALUETOIMISTO
(941) 614 608

KUOPION ALUETOIMISTO
(971) 261 8988

POHJOIS-HAMEEN
ALUETOIMISTO
(931) 133 789

LAHDEN ALUETOIMISTO
TIETOTUPA
(918) 47626

UUDENMAAN
ALUETOIMISTO
(90) 346 1088

HELSINGIN
YHTEISKUNNALLINEN
OPISTO
(90) 148 2567

KSL-VIDEOPAJA
(90) 346 1088

SOITTELE!

TVY

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY on jatkanut viime tammikuusta asti rekisteröitynä yhdistyksenä 15 vuotta toimineen Valtakunnallisen työttömien valtuuskunnan toimintaa.

TVY:n nimi kuvaa järjestön toiminnan luonnetta: tarkoitus on koota maamme työttömät yhteiseen toimintaan.

Toiminnassa on kolme päätehtävää:

1. Työllisyyden parantaminen vaikuttamalla työllisyyspolitiikkaan.

2. Työttömien toimeentulon parantaminen.

3. Pääosin paikallistoimikuntien harjoittama sosiaalinen toiminta, jolla työttömät auttavat itseään ja toisia työttömiä selviytymään työttömyysaikana.

Työttömien toiminta on ehdottomasti sitoutumatonta.

Työttömien yhdistykset, toimikunnat ja yhteyshenkilöt!

Muistakaa ilmoittaa osoitteiden ja puhelinnumeroiden muutokset mahdollisimman välittömästi Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön toimistoon.

Osoite: Kolmas linja 3, 00530 Helsinki
Puhelin: 90-7731 923, telefax: 90-7539 973

**TSL-
opintokeskus
toimii
kanssanne**

- opintokerhot
- kurssit
- opintoneuvonta

Keskustoimisto: Paasivuorenkatu 5 B Helsinki,
puh. 90-708981.

Aluetoimistot: Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kotka, Kuopio, Mikkeli, Oulu, Pori, Rovaniemi, Seinäjoki, Tampere, Turku,

Tule edulliselle lomalle PÄIVÄNIEMEN VIRKISTYSKESKUKSEEN

Vammalan Karkkuun

Järjestämme kevään -93 aikana RAY:n tukemia talvilomaviikkoja. Hyvät hiihtomaastot ja Ellivuoren laskettelurinteet lähellä.

Tied. Suomen Kristillisen Työvän Liitto
Puh. (931) 124 302, ark. klo 9-15

TAMPERE

Työtön? Lomautettu? Uhanalainen?

KESKUSTELLAAN

se auttaa eteenpäin

Seurakuntien yhteiskunnallisen työn työpaikkaselunhoitajat tavattavissa arkisin klo 10-12 sekä sopimuksen mukaan Satakunnankatu 11A.5.krs.

Työpaikkaselunhoitajat:

Hannu Kilpeläinen, puh. 190352
Lea Korttesmaa, diakoni, 190358
Seija Juvala, pastori, 190351
Aune Virolainen, lehtori, 190356
Lea Heinämäki, aikuistyön ohj. 190355

KOKKOLAN TYÖTTÖMÄT

Työttömien opintopiiri ja tapaaminen keskiviikkoisin klo 12.30-14.00 Kokkolan Työväenopistolla.

"Työn puolesta,
työttömyyttä vastaan.
Voimaa linjassa"

SÄHKÖLIITTO
Aleksanterinkatu 15 33100 Tampere puh. 931-520111

**AUTO- JA
KULJETUSALAN
TYÖNTEKIJÄLIITTO
AKT**

**Suomen
Elintarviketyöläisten
Liitto**

Siltasaarenkatu 6
00530 Helsinki

METALLI MENESTYSTEKIJÄ

**Liitto takaa
työsuhteesi perusehdot**

METALLITYÖVÄEN LIITTO

HRHL:n työtön jäsen!

Tuemme TSL:n työttömien kursseille osallistumista

Lisätietoja kursseista saat lähimmästä piiritoimistosta tai keskustuimistosta puh. (90) 7756 249 tai (90) 7756 250

Hotelli- ja Ravintola-
henkilökunnan Liitto HRHL ry

Taitavat
kädet
tarvitsevat
työtä

TAITAVIEN
KÄSIEN
LIITTO

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen
Liitto Teva ry.
Salhojankatu 27,
PL 87, 33101 Tampere
931-593111, fax 931-593343

*Aika ja
vuorovesi eivät odota.*

Walter Scott (1771-1832)

ALKO

KARENSSISANOMAT

Päätoimittaja: Heikki Haapala

Julkaisija: Työttömien Valtakunnallinen Yhteis-
toimintajärjestö - TVY ry
Kolmas linja 3, 00530 Helsinki
Puh. (90) 7731 923, Telefax (90) 7539 973

Toimitus: Vuolteenkatu 16
33100 Tampere
Puh. (931) 142 869

Painopaikka: Kangasalan Lehtipaino Ky,
Kangasala 1992

Karenssisanomien
KIITTÄÄ
kaikkia lehden
valmistamiseen osallistuneita
vapaehtoistekijöitä
ja
ilmoittajia arvokkaasta
taloudellisesta tuesta.

**Nimemme
muuttuvat**

1.1.1993 alkaen Suomen
Sanomalehtimiesten Liitto on
Suomen Journalistiliitto-
Finlands Journalistförbund ry
ja
Suomen Sanomalehtimiesten
Työttömyyskassa on
Journalistien Työttömyyskassa
sekä
Sanomalehtimies-Journalisten on
Journalisti-Journalisten

Työtön jäsen
ja ammattiosasto
Tue työttömien
toimintaa!

Kumi- ja Nahkatyöväen
Liitto KNL r.y.

Lasi- ja
Posliinityöväen
liitto ry

terveitti työttömiä
ja toivoo,
että työttömyyskausi
jäisi mahdollisimman
lyhyeksi.

**Eilen työssä,
tänään työtön.
Huomenna työssä?**

PAPERILIITTO

Kansa tuomitsi hallituksen politiikan

Kansa on kunnallisvaaleissa tuonnut Ahon hallituksen talouspolitiikan sekä hyökkäykset palkansaaaja ja ammattiyhdistysliikettä vastaan.

Työllisyyttä parannettava

Talouspolitiikkaan tarvitaan uusi peruslinjaus, jonka päätavoitteena on työllisyyden parantaminen.

Työttömyysturvaa ei saa romuttaa

Tuloneuvottelujen esteenä ovat hallituksen sanelupolitiikkaan perustuneet yritykset romuttaa työttömyysturva ja eläkkeet. Työttömyys- ja eläketurvasta on löydettävä ammattiyhdistysliikettä tyydyttävät ratkaisut.

Hallituksen pidettävä sitoumuksistaan kiinni

Hallitus ilmoitti lopultakin 16.10., ettei se tee yksipuolisia lakko-oikeutta, työehtosopimusten sitovuutta tai työaikoja koskevia ratkaisuja. SAK edellyttää, että hallitus pitää tästä sitoumuksistaan kiinni.

STTK

enemmän kuin pikkujättiläinen

Jos työttömyysturvan säilyttäminen vaatii
TURVALAKON
on STTK siihen valmis!

sttk **ftfc**

Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto
Pohjoisranta 4 A 21, 00170 Helsinki
Puhelin (90) 131 521 Fax (90) 652 367

VTY JULKISTEN PALVELUJEN PUOLESTA

Yhteiskunnan tarjoamat palvelut tuovat meille tasa-arvoa, elämän laatua ja hyvinvointia. Valtion yhteisjärjestö VTY tekee työtä näiden palvelujen kehittämiseksi. Tärkeä osa työstä on yli 100 000 virkamiehen, työntekijän ja toimenhaltijan työehtojen parantaminen ja edunvalvonta.

Tämä työ hyödyttää meistä jokaista. Taloudelliseen tilaansa ja työolosuhteisiinsa tyytyväinen julkisen sektorin henkilöstö on hyvinvointimme perusta.

KYMMENEN VAIHVAA YHDESSÄ

Valtion ammatillaiset sanovat

EI

julkisten palvelujen purkamiselle
eläke-etujen leikkauksille
palkkojen alennuksille
lomarahojen poistamiselle
työttömyysturvan romuttamiselle
lomaetujen kaventamiselle

KYLLÄ

byrokratian alasajolle
hallinnon kehittämiseksi
palvelujen parantamiselle
saavutettujen etujen säilyttämiseksi
talouden elvyttämiseksi
sosiaaliselle oikeudenmukaisuudelle
tasa-arvolle
yhteisvastuullisuudelle

Valtion ammatilaiden
turvallinen edunvalvoja

**Valtion ammattiliitto
VAL ry**

Keskustoimisto: Haapaniemenkatu 14, Helsinki
Postiosoite: PL 321, 00531 Helsinki
Puhelinnumero (90) 735 066, telekopio (90) 735 525

Suomen Kirjatyöntekijäin Liitto r.y.

**Kemian
Työntekijäin Liitto**

Kemian Työntekijäin Liitto
Kemiska Arbetarförbundet
Haapaniemenkatu 7-9 B
PL 324
00530 Helsinki 53
Puh. vaihde (90) 70911 suora 7091429

**Ahtaus- ja huolinta-alan
teknisten
työttömyyskassa**

Sturenkatu 47B26
00550 Helsinki

Kannanotto työttömyysajan toimeentuloturvasta ja sen rahoituksesta

Työttömyysajan toimeentuloturva on maassamme tasoltaan alhainen ja sen saamisedot ovat tiukat. Työttömyysturvamenosta ei voida kansalaisten perusoikeuksia loukkaamatta säästää kuin työllisyyttä parantamalla. Työttömyysturvan rahoituksessa jäsenten työttömyysvakuutusmaksut määräytyvät sosiaalivakuutuksen periaatteiden vastaisesti riippuen suoraan siitä, kuinka paljon toimialalla on työttömiä.

Työttömyyskassojen hoitaman työttömyysturvan puolustaminen edellyttää sen rahoitusperustan vahvistamista. Ammattiyhdistysliikkeen on tässä kriittisessä tilanteessa rakennettava eri aloilla toimivien kassojen jäsenmaksurasitusta tasaava järjestelmä ja vaadittava sen mukaisia muutoksia lainsäädäntöön. Vain tällaisen tasaavan rahoitusjärjestelmän avulla, missä jäsenmaksurasitus ei suoraan riipu alan työttömyydestä, voidaan turvata se, ettei minkään toimialan työttömyyskassan jäsenmaksut nouse kohtuuttoman korkeiksi ja koko kassajärjestelmä ajaudu vakaviin vaikeuksiin.

Tuomitsemme jyrkästi hallituksen suunnitelmat vetäytyä lain mukaan sille kuuluvista vastuista työttömyyskassojen tappioihin, joita odottamattoman voimakas työttömyyden kasvu on monille kassoille aiheuttanut. Ammattiyhdistysliikkeen on tässä tilanteessa ehdottomasti torjuttava kaikki suunnitelmat, joilla korotettaisiin järjestäytyneiden työntekijöiden osuutta työttömyysturvamenosta.

Hallituksen suunnitteleman työttömyysturvan heikentämisen sijasta tavoitteena tulee olla työttömien toimeentulon parantaminen niin tasoltaan kuin muultakin turvaavuudeltaan.

Emme hyväksy lomautettujen sysäämistä ansioon suhteutetun työttömyysturvan ulkopuolelle. Se olisi jopa maamme vahvistamien kansainvälisten velvoitteiden vastaista, sillä ILO:n suositus määrittää vakuutusmuotoisen työttömyysturvan vähimmäisrajaksi 50 %:n osuuden palkoista.

Ammattiyhdistysliikkeen on yhteisin voimin torjuttava myös työttömien omavastuuajan pidentäminen, osa-aikaisten työttömyysturvan kaventaminen ja muutkin hallituksen esitykset, joilla hyökätään työttömien jäsentemme turvaa vastaan.

Rakennusliitto ry.

YLIMÄÄRÄINEN LIITTOKOKOUS 12.9.1992

Tämän ylimääräisen liittokokouksemme kannanoton jälkeen maamme hallitus on jatkanut hyökkäyksiään työttömien toimeentuloturva ja muutakin sosiaaliturvaa vastaan. Mm. työttömien ansioturvan enimmäiskesto on esitetty lyhennettäväksi 400 päiväksi ja päivärahoja leikattavan 20 prosentilla 130 korvauspäivän jälkeen.

Nyt tarvitaan tiivistä yhteistyötä niin työttömien kuin työssä olevien ja heidän järjestöjensä kesken, jotta hallituksen vastuuntunnottomat suunnitelmat työttömien toimeentuloturvan romuttamiseksi pystytään estämään.

RAKENNUSLIITTO ry.